

www.musavat.com

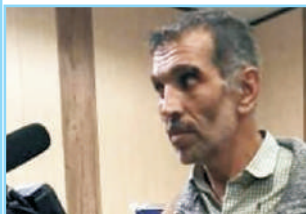
MUSAVAT

Xəbər
Qızılca azalıb,
amma can
almaqda
davam
edir
yazısı səh.12-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 7 fevral 2024-cü il Çərşənbə № 23 (8396) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Səfirliyimizə hücum edənə edam
hökümü - sonra nə olacaq?

Yasin Hüseynzadə
barəsində
Azərbaycanı razı salan
məhkəmə qərarının
icrası mübahisəlidir

yazısı səh.7-də

İki xalq artistinin sədrlik uğrunda
mübarizəsi başlayır

yazısı səh.3-də

Paşinyanın komandasında çat

yazısı səh.4-də

Bakıdakı universitetlər hansı
ərazilərə köçürüləcək?

yazısı səh.6-da

Fransa "mühacir Qarabağ
hökuməti"ni tanıya bilər

yazısı səh.4-də

İki korpus komandanı və
generalitetin Türkiyə
səfərin gizlinləri

yazısı səh.8-də

Ölkədə "atasız uşaqların"
sayında qorxudan artım

yazısı səh.10-da

ABŞ təşkilatının rəy
sorgusu narazılıq doğurdu

yazısı səh.11-də

Cavanşir Quliyevin müalicəsi
üçün Bakıdan tapşırıq

yazısı səh.12-də

AŞ PA-nın qərazinin səbəbi-
Xankəndidə ofis istəyirmişlər

yazısı səh.13-də

Pensiya artımları bu
tarixdə ödəniləcək

yazısı səh.2-də

Ermənistanın "başqa ölkələrdən də
silah alır" iddiası

yazısı səh.13-də

BU GÜN AZƏRBAYCAN PREZİDENTİNİ SEÇİR

6,5 milyon seçici 6537 məntəqədə səs verəcək-onların
sırasında işğaldan azad rayonlarımız da var; 790
beynəlxalq müşahidəçi 72 beynəlxalq təşkilatı təmsil edir; 7
namizədin qatıldığı yarışda "Qarabağ fəthi" İlham Əliyevin
inamla qələbə qazanacağı şübhə doğurmur

yazısı səh.5-də

Sərhəddə "centlmensayağı atəşkəs" - ilk gülləni kim atsa...

ABŞ qaynağının sülh, erməni ekspertlərin müharibə anonsu; bölgədə
yeni erməni təxribatına hazırlıqlara start verilib

yazısı səh.9-da

Fəxrə Kərimli

Deputatın
oğlu
Londondakı
evini satdı

yazısı səh.3-də

Ramiz
Mehdiyev
yıxa bilmədiyi
"əjdaha" - hələ
də efirdədir

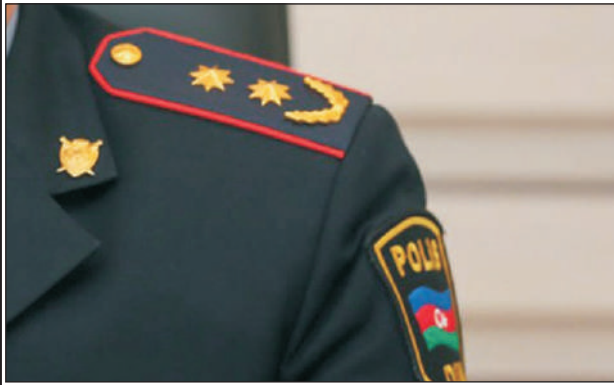
yazısı səh.6-da

Mayis Əliyev

Vəkilin evinə
hücumun şok
təfərrüatı

yazısı səh.3-də

İki rəis müavini niyə sərəncama göndərilib?

Zərdab Rayon Polis Şöbəsinin iki rəis müavini sərəncama göndərilib.

“Qaynarinfo”-nın məlumatına görə, daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazovun müvafiq əmri ilə RPŞ-nin xidmət üzrə rəis müavini polis polkovnik-leytenantı Urman Ağayev və əməliyyat işləri üzrə rəis müavini polis polkovnik-leytenantı İkrəm Əhmədov vəzifəsindən azad edilib. Onların hər ikisi sərəncama götürülüb. Qeyd edək ki, Urman Ağayev 2020-ci ildə, İkrəm Əhmədov 2021-ci ildə sözügedən vəzifələrə təyin olunub.

Türkiyənin ilk astronavtı Yerə qayıda bilmir

Alper Gezeravcı və onu müşayiət edən astronavlardan Yerə dönüşü əlverişsiz hava şəraiti səbəbindən bir daha təxirə salınıb. Bu barədə SpaceX sosial media platforması X üzərindən açıqlama yayıb.

Bildirilir ki, Ax-3 komandasının Beynəlxalq Kosmik Stansiyadan (BKS) yola salınması əlverişsiz hava şəraiti səbəbindən təxirə salınıb.

“Florida sahillərində davam edən əlverişsiz hava şəraiti ilə əlaqədar olaraq, Dragon çərşənbə axşamı Kosmik Stansiyadan ayrılmasını dayandırır. Kosmik gəmi və Ax-3 ekipajının vəziyyəti normaldır və komandalar növbəti enmə imkanı üçün hava şəraitini izləməyə davam edəcəklər”.

Qeyd edək ki, “Crew Dragon” kosmik gəmisi yanvarın 19-da Bakı vaxtı ilə saat 01:49-da Beynəlxalq Kosmik Stansiyaya göndərilib.

Məhərrəm Əliyev Cem Işıqla görüşdü

Azərbaycan və Türkiyənin Belarusdakı səfirləri Məhərrəm Əliyevlə Cem Işıqlı müttəfiqlik münasibətləri və səfirliklər arasında sıx əməkdaşlığı müzakirə ediblər. Bu barədə Azərbaycanın Belarusdakı səfirliyinin X hesabında paylaşım edilib.

Bildirilib ki, Türkiyənin Belarusa yeni təyin olunmuş səfiri Cem Işıqlı Azərbaycanın Belarusdakı səfiri Məhərrəm Əliyevi ziyarət edib: “Görüşdə Azərbaycanla Türkiyə arasında uğurla inkişaf edən qardaşlıq və müttəfiqlik münasibətləri, həmçinin səfirliklər arasında sıx əməkdaşlıq müzakirə olunub”.

Seçki günü 18° isti olacaq

Fevralın 7-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən verilən məlumata görə, sabah Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, ararib tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir.

Lakin gecə bəzi şəhərraflı ərazilərdə qısamüddətli az yağıntılı olacağı ehtimalı var. Mülayim cənub-qərb küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 3-6° isti, gündüz 12-16° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi normadan yuxarı 762 mm civə sütunu olacaq. Nisbi rütubət 65-75 % olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında əksər rayonlarda havanın əsasən yağmursuz keçəcəyi, lakin gecə və səhər bəzi şimal və qərb rayonlarında ararib yağıntılı olacağı, dağlıq ərazilərdə qar yağacağı gözlənilir. Ararib duman olacaq. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərdə ararib güclənəcək.

Havanın temperaturu gecə 0-5° isti, gündüz 13-18° isti, dağlarda gecə 2-7° şaxta, gündüz 1° şaxtadan 4°-dək isti olacaq.

Pensiya artımları bu tarixdə ödəniləcək- hərbçilərin də maaşları artırıldı

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Dövlət Sosial Müdafiə Fondu fevralın 9-da fevral ayı üzrə pensiyaların ödənişinə başlayacaq. Bu barədə nazirlikdən məlumat verilib.

Həmin gün Bakı və Sumqayıt şəhərləri, eləcə də Abşeron rayonu üzrə pensiyaların ödənişi həyata keçiriləcək. Pensiyalar 11,2 faiz indeksləşdirmə əsasında artırılmış məbləğlə veriləcək. Artım bu ilin əvvəlindən tətbiq olunur və yanvar ayının artımı da həmin məbləğin üzərinə əlavə edilərək pensiyaçılara ödəniləcək.

Müvafiq qrafikə uyğun olaraq gələn həftə ərzində respublikamızın digər bölgələri üzrə fevral ayının pensiyalarını, həmçinin güzəştli şərtlərlə pensiya hüququna malik şəxslərin bu ay üzrə pensiyalarının da indeksləşdirmə əsasında artırılmış məbləğlə ödəniş nəzərdə tutulub.

Müdafiə Nazirliyinin hərbi qulluqçularının aylıq vəzifə (ta-

rif) maaşlarının məbləğləri də artırılıb. Bu barədə baş nazir Əli Əsədov müvafiq qərar imzalayıb.

Qərarla Azərbaycan Maliyyə Nazirliyinə tapşırıqlar ki, bu qərarın icrası ilə əlaqədar tələb olunan əlavə vəsaitin maliyyələşdirilməsini Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsində müvafiq məqsədlər üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitlər hesabına həyata keçirsin. Qərar 2024-cü il yanvarın 1-dən tətbiq edilir.

Şəmkir Azərbaycanda ermənilərin ən çox yaşadığı rayondur

Seyx virtual tədbirdə gerçəkləri dedi

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) sədri, Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının Beynəlxalq İnsan Qardaşlığı günü ilə bağlı təşkil etdiyi virtual tədbirdə iştirak edib.

Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə son zamanlar erməni təbliğatının rüporuna çevrilmiş bəzi dairələrin, beynəlxalq təşkilatların ölkəmizə qarşı apardığı qarayaxma kampaniyasına toxunaraq Azərbaycanda guya xristian məbədlərinin dağıdılması haqqında səslənən fikirlərin yalan, iftira olduğunu, heç bir fakta söykənmədiyini diqqətə çatdırıb. Vətən müharibəsindən sonra işğaldan azad edilən ərazilərdə apanan böyük quruculuq işləri barədə danışaraq, erməni vandalizminə məruz qalmış məscidlərlə yanaşı kilsə və sinaqoqların təmir-bərpa olunduğunu bildirib.

1 yanvar 2023-sü il tarixinə olan məlumata görə, Şəmkir rayonunda əhalinin sayı 216184 nəfər olub. Bu barədə Dövlət Statistika Komitəsindən bildirilib.

Şəmkir əhalisinin 109 242 nəfərini kişilər, 106 942 nəfərini qadınlar təşkil edib.

Dövlət Statistika Komitəsi əhalinin sonuncu siyahıyaalınması (2019-cu il) zamanı Şəmkir rayonunda yaşayan əhalinin milli (etnik) tərkibini də müəyyənləşdirib (siyahıyaalma zamanı vətəndaş milliyyətini könüllü əsasda bildirə də, bildirməyə də bilər). Məlum olub ki, Şəmkir Bakı şəhərindən sonra ermənilərin ən çox yaşadığı bölgədir (Bakıda 74 nəfər milliyyətinin erməni olduğunu etiraf edib). Belə ki, sonuncu siyahıyaalma zamanı Şəmkirdə yaşayan 38 nəfər (13 kişi, 25 qadın) erməni millətindən olduğunu bildirib.

Şəmkirdə say çoxluğuna görə azərbaycanlılardan sonra türklər, ruslar və ermənilər gəlir.

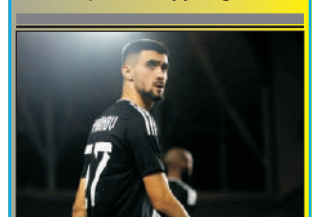

“Azpetrol” Şuşada YDM istifadəyə verib

Azərbaycanda ən böyük yanacaq doldurma şəbəkəsinə malik olan “Azpetrol” şirkəti strateji inkişaf planına uyğun olaraq, Şuşa şəhərində 6 fevral tarixində, sayca 103-cü modul tipli yanacaq doldurma məntəqəsini istifadəyə verib.

Yeni yanacaq doldurma məntəqəsində “Aİ-92”, “Aİ-95” və “Dizel” yanacaq növlərinin satışı həyata keçiriləcək.

Xatırladaq ki, “Azpetrol” şirkətinin ilk yanacaq doldurma məntəqəsi 1997-ci il iyunun 15-də açılıb. Hazırda şirkətin 103 yanacaq doldurma məntəqəsi fəaliyyət göstərir.

“Qalatasaray” Toral Bayramovu istəyir

“Qalatasaray” heyətini sol cinah müdafiəçisi ilə gücləndirmək istəyir.

Offsideplus.az-a istinadən xəbər verir ki, İstanbul təmsilçisi 2 seçim qarşısında qalıb. “Sarı-qırmızılar” “Hannover”-dən Derik Köhn və “Qarabağ”-dan Toral Bayramov ikilisindən birini transfer etmək istəyir.

“Qalatasaray”ın futbol direktoru Cenk Ergün Toralın oyununu canlı izləyib və klubuna müsbət rəy verib.

Türkiyə mətbuatına görə, Okan Buruk da Toralın transferini istəyir. Hər iki cənabda oynama biləcəyi azərbaycanlının bu transferdə üstünlüyüdür.

Elşən Xəzərin dayısı oğlu qazdan boğuldu

Bakıda 19 yaşlı oğlan dəm qazından boğulub. “Qafqazinfo” xəbər verir ki, hədisə Xətai rayonunun 7-ci Əhmədli küçəsindəki fərdi yaşayış evində baş verib. 2005-ci il təvəllüdlü Məmmədli Hacıbala Elman oğlu hamam otağında olarkən qazdan zəhərlənib. Faktla bağlı Xətai Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Qeyd edək ki, vəfat edən gənc meyxanaçı Elşən Xəzərin dayısı oğludur.

Ötən ilin sonlarında Kino İttifaqına sədrlik postu uğrunda mübarizə qızırsa da, sonradan proses səngidi. Məlumdur ki, Xalq artisti Rasim Balayev birləşmiş kino itti faqlarının sədrliyinə namizəd olub. Ləğv olunmuş digər qurum, Azərbaycan Respublikası Kinematografçılar İttifaqı İdarə Heyətinin hazırkı sədri Xalq artisti Şəfiqə Məmmədovanın namizədliyinin irəli sürüldüyü deyilirdi.

İddialara görə, Kino Birliyinə yeni bir namizəd Cəmil Quliyevdir. İctimai TV-nin keçmiş rəhbəri Cəmil Quliyev ötən ay yoxlulub qolunu qırandan sonra bu barədə danışmayıb. Bildirirdi ki, daha bir nəfər AKİ-nin sədri postuna namizədliyini irəli sürmək niyyətindədir. Həmin şəxs kino-rejissor, "Space" TV-nin keçmiş rəhbəri Vəqif Mustafayevdir.

Mövzu ilə bağlı bir müddət əvvəl açıqlama verən Rasim Balayev "Yeni Müsavat"a bunları dedi: "Bəli, düşündük ki, ötən ilin noyabr, ya da dekabr ayında qurultay keçirək. Həmin qurultayda da seçki olmalı idi. Lakin sonradan bizə belə məsləhət gördülər ki, bu qurultayı fevralın 7-də keçiriləcək növbədənəkar prezident seçkisindən sonraya saxlayaq. Yeni prezident seçkisindən sonra qurultaya hazırlaşacağıq".

Bakupost.az-ın əldə etdiyi məlumata görə, ötən ilin iyununda birləşmək qərarı verənlərin birgə konfransı keçiriləcək. Birləşmə konfransının prezident seçkisindən sonra - fevral ayı ərzində keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Qeyd olunur ki, iki itti faqın birləşməsi ilə yaranacaq yeni qurum Kino İşçilərinin Birliyi adı altında fəaliyyət göstərəcək.

Konfransda həmçinin Kino İşçiləri Birliyinin yeni sədri seçiləcək.

Məlumatlı mənbənin bildirdiyinə görə, hazırda bu posta Azərbaycan Kinematografçılar İttifaqının İdarə He-

İki xalq artistinin sədrlik uğrunda mübarizəsi başlayır

Nə Rasim Balayev, nə də Şəfiqə Məmmədova öz iddiasından geri çəkilmək istəmir

yətinin sədri, xalq artisti Rasim Balayev və Azərbaycan Respublikası Kinematografçılar İttifaqının İdarə Heyətinin sədri, Xalq artisti Şəfiqə Məmmədova iddia edir.

"Hazırda nə Rasim Balayev, nə də Şəfiqə Məmmədova öz iddiasından geri çəkilmək istəmir. Ancaq böyük ehtimalla yeni qurumun sədri Rasim Balayev olacaq. Onun bununla bağlı artıq hakimiyyətə xeyir-dua aldığı bildirilir", - deyir mənbə bildirir.

Xalq artisti, kinorejissor-aktyor Şeyx Əbdül Mahmudbəyli isə hər iki şəxsi həsabat verməyə çağırır: "Həsabat versinlər görək onlar bu illər ərzində necə işləyiblər. Biz də

birlikdə müzakirə edək, onların işinə qiymət verək, daha sonra isə namizədləri irəli sürək, səs vermə yolu ilə sədr seçək. Amma bütün bu məsələlər kənarda qaldı. Onu da qeyd edirəm ki, Şəfiqə Məmmədovanın rəhbəri olduğu itti faq 7 ildir ki, qurultay keçirir. Yeni nizamnaməyə əsasən quruma sədr seçki yolu ilə seçilməli idi, amma 7 il qurultay, seçki keçirilmədi. Belə çıxır ki, Şəfiqə Məmmədova 7 il qeyri-legitim işləyib, dövlətdən qanunsuz olaraq maaş alır.

Rasim Balayev də deyir ki, namizədliyi irəli sürülüb. Bu qədər özbaşınalıq, biabırçılıq olarmı? Namizədlər də qurultay yolu ilə seçilir və səs çoxluğu ilə namizədliyi irəli

sürülür. Amma bunlar artıq öz namizədliklərini elan ediblər.

O ki qaldı Kino Birliyinə Cəmil Quliyevin və yaxud Vəqif Mustafayevin rəhbər gəlməsinə, bu, heç kəmin istəyi ilə həyata keçirilə bilməz, qeyd etdim kimi, yalnız və yalnız qurultay və seçki olmalıdır. Həm Cəmil Quliyev, həm də Vəqif Mustafayev rejissordur. Kino itti faqı kino xadimlərinin və kino xadimlərinin də rəhbəri tarixən rejissorlardır və bütün dünyada belədir. Ona görə də, əlbəttə, Cəmil Quliyev, Vəqif Mustafayev və yaxud digər rejissorlar bu quruma sədr seçilə bilər. Əsas odur ki, bu seçki qanuni, nizamnaməyə əsasən keçirilsin".

Deputatın oğlu Londondakı evini satdı

"Milli Məclisin deputatı Azər Kərimlinin oğlu Fəxrə Kərimli Londondakı mənzilini 625 min funt sterlinqə (1,33 milyon manat) satıb".

"AzPolitika.info" xəbər verir ki, bunu araşdırmaçı jurnalist Cavanşir Həsəni öz "feysbuk" səhifəsində yazıb. Qeyd olunur ki, A. Kərimlinin ailəsi uzun illərdir İngiltərə paytaxtında yaşayır: "Hazırda beynəlxalq neft treyderi kimi fəaliyyət göstərən Fəxrə Kərimli Londonun Abilby meydanındakı (Millharbour 37, mənzil 186) 94 kv/metrlik 3 otaqlı əmlakına ötən il müştəri tapıb. Mənzil Fəxrə Kərimlinin Londonda təhsil aldığı dövrdə, 2013-cü ildə alınıb və o zamankı dəyəridən 16% artıq qiymətə satılıb. Əmlakın satışının nə ilə əlaqəli olduğu belli deyil. Deputatın ailəsi uzun müddətdir ki, Londonda məskunlaşıb".

Xatırladaq ki, Azər Kərimli 2000-ci ildən Qax rayonunun deputatıdır. A. Kərimlinin böyük mebel biznesinə və digər bizneslərə malik olduğu bildirilir.

Vəkilin evinə hücumun şok təfərrüatı

Azərbaycan Universitetinin professoru, hüquq üzrə elmlər doktoru Mayis Əliyev evində hücumla məruz qalıb. "Qafqazinfo"nun əldə etdiyi məlumata görə, hadisə bir müddət əvvəl baş verib.

55 yaşlı hüquqşünasa əvvəllər vəkil olduğu müvəkkillərindən birinin qardaşı, 31 yaşlı Ceyhun Məmmədov hücum edib. O, M. Əliyevin evinə gəlib, onunla danışmaq istədiyini deyərək otağa daxil olub. Bu vaxt Ceyhun əlindəki bıçağı professorun belinə dirəyib, ondan pul tələb edib. "İşini" rahat görmək üçün M. Əliyevi kresloya oturmağa məcbur edən şəxs onun əllərini-ayaqlarını kəndir və kəbellə, ağzını isə yapışqan lentlə bağlayıb. Ceyhun bundan sonra hüquqşünasın telefonunu götürüb. Bank proqramı vasitəsilə özünə 8 min manat pul köçürüb. Daha sonra nağd pul və digər əşyalarını götürərək evdən qaçıb.

Polisin keçirdiyi əməliyyat nəticəsində C. Məmmədov həbs edilib.

Qəzada dostu ölən blogger: "Kaş mən öləydim"

"Nikosayağı" kimi tanınan blogger Nicat Şakirinin cinayət işi üzrə məhkəmənin hazırlıq iclası keçirilib. "Report" xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Samir Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə prokuror ittiham aktını elan edib.

İttiham aktında göstərilir ki, hadisə ötən ilin avqustunda qeydə alınıb. Nicat Şakirli içkili vəziyyətdə idarə etdiyi "Porsche" markalı avtomobillə yük maşınına (TIR) çırpılıb. Qəza nəticəsində avtomobildə olan bloggerin dostu Ruslan Məmmədov vəfat edib. Daha sonra söz təqsirləndirilən şəxs Nicat Şakirliyə verilib.

Nicat Şakirli ona qarşı irəli sürülən ittihamla özünü tam təqsirli bilib: "Hadisədən əvvəl mərhum Ruslan Məmmədovla avtomobillə şəhər gəzintisinə çıxdıq. Hadisələri tam xatırlaya bilmirəm. Mən videoya baxandan sonra hər şey yadıma düşdü. "Joker" adlı mərkəzdə çay içib istirahət edirdik. Mənə qaranlıq qalan məqam qəzanı törətməmişdən əvvəl içkili olmağımdır. Mən içkini bir gün əvvəl barda içmişdim. Hadisə zamanı ölən Ruslan mənim əzizim idi. Kaş o yox, mən ölərdim. Onun ailəsindən dönə-dönə üzr istəyirəm".

Məhkəmənin növbəti iclası fevralın 27-nə təyin edilib.

Dörd milyonluq dələduzluq işi - biri politoloq, biri alimdir

Təqsirləndirilən şəxslərdən biri Mayamiyə qaçıb?

Politoloq Nahid Aslansoy və gənc alim Sənan Eminov barəsindəki cinayət işinin ibtidai istintaqı yekunlaşıb.

"Qaynarinfo" xəbər verir ki, iş baxılması üçün Səbayel Rayon Məhkəməsinə göndərilib. Məhkəmə istintaqı hakim Günel Səmədovanın sədrliyi ilə aparılacaq.

Adıçəkilən şəxslər Cinayət Məcəlləsinin 178.2.1-ci (Dələduzluq - Qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən törədildikdə) maddəsi ilə təqsirləndirilir. Bu maddədə 4 min manatdan 7 min manatadək miqdarda cərimə və ya 1 ildən 3 ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya 2 ildən 5 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzası nəzərdə tutulur.

Mediada gedən məlumatlara görə, təqsirləndirilən şəxslərdən biri - Sənan Eminov ölkədən qaçıb. Onun Mayamidə yaşadığı iddia edilir.

Sənan Eminov barəsində mediada gedən məlumatlarda bildirilir ki, o, Bö-

yük Britaniyanın London İmperial Kollecinə magistratura, 2011-2015-ci illərdə isə London İmperial Kollecinə doktorantura pilləsində oxuyub. Doktorantura pilləsini uğurla başa vuraraq bərpaulunan enerji və ətraf mühit mühəndisliyi üzrə

doktorluq dissertasiyasını müdafiə edib və alimlik (PhD) dərəcəsinə yüksəlib. İddialara görə, Sənan Eminov 4 milyon manat pul mənimseyib.

Nihad Aslansoya gəlincə, o, mediada politoloq kimi təqdim edilir. Lakin onun cinayət işi barədə heç bir məlumata rast gəlinmir.

Bu işdə daha bir nəfər təqsirləndirilən şəxs var - Məmmədizadə Mərdan Oruc oğlu. Onun haqqında açıq mənbələrdə heç bir məlumata rast gəlinmir.

Cinayət işi üzrə 59 nəfər zərərçəkmiş qismində tanınıb. Onların işə düzəltmək adı ilə aldadıldığı bildirilir.

2 026-cı il seçkiləri ərəfəsində Ermənistan hökuməti daxilində mübarizə qızışır, parlamentin spikeri Alen Simonyan, Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan və bəziləri özlərini Ermənistanın hazırkı baş naziri Nikol Paşinyanın əvəzedicisi kimi təqdim etməyə başlayıblar.

Ermənistanda hakim "Mülki Müqavilə" partiyasından olan deputatlar parlamentin sədri Alen Simonyanın istefaya göndərilməsini tələb edirlər.

Bu barədə "Joğovurd" qəzeti yazır: "Partiya üzvləri gizli və açıq səsle öz komandaları daxilində Alen Simonyanın istefasını tələb edirlər. Hakimiyyət də bu məsələni Paşinyanın qarşısında qoyur".

Məlumata görə, hakim "Mülki müqavilə" partiyası bugünlərdə qızgın müzakirələr aparır ki, Alen Simonyan mütləq getməlidir. Partiya üzvlərinin sözlərinə görə, Alen Simonyan və onunla əlaqəli şəxslər dəfələrlə qalmaqalların mərkəzində görünsələr də, cəzasız qalıblar.

Gündəlik "Joğovurd" qəzeti ilk olaraq Alen Simonyanın həyat yoldaşının idarə etdiyi "Freenews TV" telekana-

Paşinyanın komandasında çat

Alen Simonyanın istefası tələb edilir

linın Ermənistan Televiziya və Radio Yayımaları Şəbəkəsinə aylıq 1,5 milyon dram ödəmədiyini yazıb. "Freenews

TV" şirkətinin borcu 23,3 milyon dram təşkil edib və rəsmi statuslarından istifadə edərək dövlətin borcunu ödəməyib.

Korrupsiya qalmaqalının mərkəzində olan Alen Simonyanın qardaşının həyat yoldaşı Ani Gevorgyan bir neçə

gün əvvəl həbs edilib. Hüquq-mühafizə sistemində görə, o, vəzifəli şəxslərə kömək etmək üçün səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməkdə ittiham olunur.

"Mülki müqavilə" partiyasında deyirlər ki, Alen Simonyanın ətrafında yaranmış cəzasızlıq mühitə son qoymaq lazımdır, çünki bu, komandanın reytinginə zərbə vurur.

Partiyanın bəzi üzvləri Alen Simonyanın istefası məsələsini Nikol Paşinyanın da qarşısına qoyub. Səlahiyyətlilər bu addımı belə izah edirlər: ötən ilin aprelində Alen Simonyan İrəvanın mərkəzində vətəndaşın üstünə tüpürüb, ictimaiyyətin kəskin şikayətlərinə baxmayaraq, cəzasız qalıb. İndi isə məsələ korrupsiyaya çatanda Alen Simonyan heç olmasa cəzalandırılmalıdır. Məsələ ondadır ki,

Paşinyan dəfələrlə komanda yoldaşlarına xəbərdarlıq edib ki, korrupsiya proseslərində iştirakı bağışlanmayacaq və indi Alen Simonyan bağışlanı.

Qeyd olunur ki, Alen Simonyan Rusiyanın, Armen Qriqoryan isə Qərbin dəstəyinə arxalanır. "Onlar bu tamasalara o qədər ciddi yanaşıdlar ki, pərdə arxasında bir-birlərinə palçıq atmağa başladılar. Simonyan uzun müddət Paşinyanın gözündə Qriqoryanın rolunu minimuma endirməyə çalışıb. Sonuncu öz növbəsində "Synerdzh" şirkətinin tenderlərində iştirak edən Simonyan ailəsinin izinə düşə bilib", - "Joğovurd" qeyd edir.

Xatırladaq ki, bir neçə gün öncə Alen Simonyanın qardaşı arvadı şübhəli tenderlərlə bağlı cinayət işinə görə saxlanılıb.

Fransa "DQR"-i və ya "mühacir Qarabağ hökuməti"ni tanıya bilər

Paris getdikcə ağılını itirir; Paşinyan hökuməti isə senatı bu addımdan çəkəndirməyə çalışır, çünki...

Sovet İttifaqı dağıldıqdan sonra Qarabağ ermənilərinin müstəqil dövlət kimi elan etdiyi "DQR"-in ərazisi beynəlxalq ictimaiyyətdə Azərbaycan ərazisi kimi tanınıb. Rəsmi Bakı bu ərazilərin işğal edildiyini bəyan edib. 1993-94-cü illərdə BMT Təhlükəsizlik Şurası Ermənistan qoşunlarının Azərbaycan ərazisindən çıxarılmasını, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü dəstəkləyən dörd qətnamə qəbul edib, amma illər uzunluğunda heç biri yerinə yetirilməyib. Bu illər ərzində heç bir dövlət ərazi bütövlüyü prinsipinin əleyhinə gedərək "DQR"-i müstəqil dövlət kimi də tanımayıb.

"DQR"də "prezident", "parlament" seçkiləri keçirilsə də, heç vaxt dünya dövlətləri seçkinin nəticələrini qəbul etməyib. Artıq tarixə çevrilən qondarma "DQR"-in müstəqilliyinin tanınmasına dair qanun layihəsi bir neçə dəfə həm Ermənistanda, həm də ABŞ Konqresində və Fransada gündəmə gəlib. Fransa Senatında bir neçə il əvvəl "DQR"-in tanınmasına çağıran qanun layihəsi qəbul edilib. 188 deputat layihənin lehinə səs verib, cəmi 3 deputat isə onu tanımaqdan imtina edib.

Qanun layihəsi Fransa hökuməti üçün tövsiyə xarakterində olsa da, o zaman Bakıda ciddi etiraz doğurub. Bu

səbəbdən rəsmi Paris bəyan edib ki, "DQR"-i tanımır.

"Dağlıq Qarabağ Respublikası" ötən il sentyabrın 28-də özünü buraxdığını bəyan edib. Qarabağdan qaçaraq, Ermənistana sığınmış separatçıların "mühacirət hökuməti" yaratmaq istəkləri isə baş tutmayıb. Əksər separatçılar belə bir "struktur"un yaradılması təşəbbüsü ilə çıxış etsələr də, İrəvan hökuməti buna imkan verməyib.

Fransa ilə gərginləşən münasibətlər fonunda ötən ilin oktyabrında Korsika xalqına dəstək məqsədilə Milli Məclisdə yeni qrup yaradılıb. Yeni qrupun "Korsika xalqının öz milli kimliyinin bərpa edilməsi, fundamental hüquq və

azadlıqlarının təmin olunması istiqamətində mübarizəsinə dəstək məqsədilə" yaradıldığı bildirilib.

İddialara görə, Fransa hökuməti də Azərbaycanın bu addımına cavab olaraq senatda tarixin zibilliyinə atılmış "DQR"-lə bağlı yeni qərar vermək niyyətindədir. Mənbə deyib ki, senat İrəvanda hələ ki təşkilatlanmağa imkan verilməyən "mühacir Qarabağ hökuməti"ni tanıya bilər. Amma o da qeyd edilir ki, Paşinyan hökuməti Fransanı bu addımdan çəkəndirməyə çalışır. Çünki bu, Paşinyana yeni problem yarada bilər.

Yeri gəlmişkən, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAID) Qarabağı tərk etməsi

ermənilərə 1 milyon dollar məbləğində əlavə dəstək verib. Ancaq Fransa Senatı qondarma respublikanı tanıdığını bəyan etsə belə, nəticə dəyişmir. Bu, separatçıların İrəvanda yığınaqlar keçirməsini stimullaşdırır. Lakin belə bir qərar Paşinyan kabinetinin maraqlarına xidmət etmir.

Milli Məclisin dəstəklədiyi Korsika məsələsinə gəlcə, Fransada 2017-ci ilin dekabrında keçirilən regional seçkilərdə millətçilər ciddi nailiyyət əldə etdilər, qələbə qazandılar. Bundan sonra Korsika məsələsi ilə əlaqədar danışıqların yenidən aktiv fazaya keçməsi müşahidə edildi. Millətçi kəsim ilk növbədə Fransa hakimiyyətinin qarşısına

konkret bir tələb qoydu: korsika dilinə fransız dili ilə eyni statusun verilməsi çağırışına görə siyasi məhbusa çevrilmiş fəalları azadlığa buraxılması. İqtidarın cavabı isə konkret oldu: "Xeyr!"

Fransanın ən yoxsul bölgəsi olan Korsika əhalisinin tələbləri belədir: müstəqillik verilməsi və ya muxtariyyətin genişləndirilməsi; siyasi məhbuslara amnistiya verilməsi; Fransa Konstitusiyasında Korsika üçün xüsusi yer ayrılması. "Korsika dili"nin Fransa konstitusiyasında rəsmi dil kimi təsbit olunması; Korsikada yalnız ada sakinlərinin mülk sahibi olmasına icazə verilməsi. 2020-ci il noyabrın 18-də Fransa Senatının Rəyasətində erməni diasporunun və lobbisinin təsiri altında olan bir qrup senator tərəfindən qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikasının tanınmasının zəruriliyinə dair" 145 nömrəli qətnamə layihəsi təqdim olunub, noyabrın 25-də sözügedən qətnamə müzakirə edilərək qəbul olunub. Şübhə ki, bu, siyasi təsir gücünə və hüquqi qüvvəyə malik olmayan adi kağız parçasıdır, amma separatizmin dəstəklənməsi faktıdır.

Deputat Aqil Abbas "Yeni Müsavat"a dedi ki, Fransa bütün gücünü bizə qarşı səfərbər edib: "Bu siyasət həm də NATO-nun əli ilə həyata keçirilir. Alyans Ukrayna müharibəsində Rusiya-ya udub deyərək indi acığını çıxmaq üçün diqqəti Cənubi Qafqaza yönəldir. Amma bunun nəticələri Ermənistan üçün ağır olacaq. Onlar bizim silahların gücünü görüb. Ona görə də Fransa başından böyük qələt edir. Nə qədər istə-

yirlər qondarma respublikanı tanıyırlar, nəticəsi olmayacaq. Sadəcə, Azərbaycana təzyiq göstərir, parlamentdə də demişəm ki, sanksiya tətbiq etmək fikirləri var". **A.Abbas vurğuladı ki, biz də embarqo tətbiq edə bilərik:** "Fransanın burada layihələri var. Habelə, Rusiya Fransanı Afrikadan çıxardı. İndi onların ehtiyacları var. Məslən üçün, Fransanın Atom Elektrik Stansiyası uranla işləyir. Onlar da uranı Qazaxıstandan alırlar. Amma logistika üçün iki yol var: biri Rusiyadan keçir, Allaha şükür, bağlıdır. Biri də bizdən gedir. İndi buraxmasaq, nə olacaq? O baxımdan, Fransanın, Almaniyanın uşaq oyunları heç bir təsir edə bilməz".

AMİP sədri Arzuxan Əlizadə "Yeni Müsavat"a Fransanın addımlarının sabitliyi pozmağa yönəldiyini açıqladı. Partiya sədri qeyd etdi ki, senatda "DQR"-i tanımaq qərarı qəbul olunsun, buna təəccüblənmərik: "Fransa bir o qalıb ki, özünü "ikinci Ermənistan" elan etsin. Makron hökumətinin addımları hər mərhələdə Bakı-İrəvan əlaqələrini korrumpasiya edir. Fransa silah verir, sərhədə generalını göndərir, təsisatları bizə qarşı düşmənçilik edir... Halbuki bu ölkənin Azərbaycanla ciddi iqtisadi əlaqələri var. Bu gün "Total" şirkəti Bakıda ciddi paraya malikdir. Həmçinin Fransa-Azərbaycan universiteti, Fransa liseyi fəaliyyətdədir. Amma bunları nəzərə almırıq. Ona görə də Makronun üzqarası olan bu siyasətinə "dur" deyən olmalıdır".

Emil SALAMOĞLU "Yeni Müsavat"

Bu gün Azərbaycanın müstəqillik tarixində 8-ci dəfə prezident seçkisi keçiriləcək. Bu il ilk dəfə seçkilər bütün ölkə ərazisində baş tutacaq. Bu, İkinci Qarabağ müharibəsindən və antiterror tədbirlərindən sonra keçirilən ilk seçkidir.

Səsverməyə hazırlıq saat 07:30-da başlanacaq. Saat 7:50-də seçki məntəqələri açıq elan ediləcək və seçki qutularının kilidlənməsi həyata keçiriləcək. Saat 08:00-da səsvermə açıq elan olunacaq. Saat 19:00-da səsvermə başa çatacaq. Məntəqə və dairə seçki komissiyaları, Mərkəzi Seçki Komissiyası Katibliyinin İnformasiya Mərkəzi gün ərzində 5 dəfə - saat 10.00; saat 12.00; saat 15.00; saat 17.00; saat 19.00-da səsvermənin gedişi, seçicilərin səsvermədə iştirakı barədə ilkin məlumatları təqdim etməlidirlər. İnformasiya Mərkəzi seçki günü və ondan sonra səsvermənin nəticələri haqqında məntəqə seçki komissiyalarının və dairə seçki komissiyasının yekun protokollarındakı məlumatları MSK-nın internet saytında ilkin məlumat kimi yerləşdirməlidir.

MSK sədri seçkiqabağı mətbuat konfransında nələr dedi?

Növbədənəkar prezident seçkisi ilə əlaqədar fevralın 6-da Bakı Biznes Mərkəzində Mərkəzi Seçki Komissiyası rəhbərliyinin mətbuat konfransı keçirilib. **MSK sədri Məzahir Pənahov** bildirib ki, 7 fevral Azərbaycanda tarixi gündür. Bu seçki Azərbaycan xalqı üçün müstəsna əhəmiyyətlidir: "İlk dəfə Azərbaycan seçiciləri suveren Azərbaycanın ərazilərinin hamısında səsvermədə iştirak edəcək. Həmin ərazilərdə etnik təmizləməyə məruz qalan seçicilərimiz başqa ərazilərimizdə səs verirdilər. Azərbaycan Ordusu ərazilərimizdə suverenliyimizi bərpa etdikdən sonra bütün bu ərazilərdə səsvermə keçirəcəyik. Orada 26 məntəqə yaratmışıq. Bu ərazilərdə 22 mindən çox seçicimiz səs verəcək.

M.Pənahov deyib ki, seçici siyahılarına əsasən, 6,5 milyona qədər seçicimiz var, onlar 6 537 məntəqədə səs verəcək.

MSK sədri deyib ki, seçkilərin keçirilməsində əsas tələblərdən biri şəffaflığın təmin edilməsidir. Onun sözlərinə görə, 90 272 müşahidəçi qeydə alınıb. Onlardan 760 nəfəri beynəlxalq müşahidəçilərdir: "Onların hamısı mötəbər təşkilatlardandır. Artıq tam tərkibdə müşahidəçilər buradadır. 266 nəfər ATƏT-dən olan müşahidəçi var. MDB və digər qurumlardan da müşahidəçilər var. TÜRK PA nümayəndələri də burada iştirak edir".

MSK sədri qeyd edib ki, növbədənəkar prezident seçkisinə xarici medianın marağı böyükdür. Prezident seçkisini işıqlandırmaq üçün 109 beynəlxalq media qurumu müraciət edib.

M.Pənahov deyib ki, seçkilərin şəffaflığı baxı-

Bu gün Azərbaycan prezidentini seçir

6,5 milyon seçici 6537 məntəqədə səs verəcək - onların sırasında işğaldan azad rayonlarımız da var; 790 beynəlxalq müşahidəçi 72 beynəlxalq təşkilatı təmsil edir; 7 namizədin qatıldığı yarışda "Qarabağ fəthi" İlham Əliyevin inamla qələbə qazanacağı şübhə doğurmur

mından heç bir problem olmayacaq. 1000 məntəqədə veb-kameralar quraşdırılıb: "Veb-kameralar vasitəsilə 1000 məntəqədə MSK saytından da müşahidə aparmaqlar. Dünyanın istənilən nöqtəsindən bunu etmək imkanı yaradılıb. Bütün addımlar atılıb ki, şəffaflıq baxımından bütün imkanlardan istifadə edilsin. Veb-kamera təcrübəsi Azərbaycana aiddir. Məntəqələrimizdə bütün şərait yaradılıb. Hətta biz görmə qabiliyyəti olmayan insanlar üçün də səsverməyə şərait yarat-

mışıq. Əlillik arabasından istifadə edən şəxslər üçün 2000-dən çox məntəqədə şərait yaradılıb. Müşahidəçilər üçün də məntəqələrdə bütün şərait yaradılıb. Onlar məntəqə daxilində baş verən bütün prosesləri əvvəldən sona qədər izləyə biləcək. Səsvermə kabinetlərinə ancaq bülleteni əlində olan seçici daxil ola bilər. Onun qutuya bülleteni atmağını hamı görməlidir. Buna diqqət edilməlidir".

MSK sədri onu da bildirib ki, seçkilər dünyada siyasi partiyaların iştirakı ba-

xımından maraq doğurur. Azərbaycanda siyasi partiyaların seçkiyə marağı var: "7 namizəddən 5-i siyasi partiya nümayəndəsidir. 14 siyasi partiya da müşahidəçi kimi öz tərəfdarlarını cəlb edib".

Azərbaycanın hüddurlarından kənarda olan seçicilərin də səsvermə hüququna malik olduğunu deyən MSK sədri 37 ölkədə 49 məntəqəsinin səfirliklərdə, konsulluqlarda yaradıldığını söyləyib: "Bu məntəqələrdə 23 mindən artıq seçici qeydə alınıb. Eyni zamanda

Azərbaycanda səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqəsi alma da tələb olunur.

Prezident seçkisi ilə bağlı Mətbuat Şurasında (012) 441 35 96 şəhər, (050) 242 09 91 və (055) 789 85 03 mobil nömrələri "qaynar xətt" kimi fəaliyyət göstərəcək.

Namizədlər harada səs verəcək?

Seçkidə 7 nəfər namizəd iştirak edir. Prezidentliyə namizədlər aşağıdakı seçki məntəqələrində səs verəcək:

İlham Əliyev - 7 sayılı sayılı Səbəyel seçki dairəsinin 1 sayılı məntəqəsi;

Zahid Oruc - 23 sayılı sayılı Nəsimi-Səbəyel seçki dairəsinin 18 sayılı məntəqəsi;

Razi Nurullayev - 8 sayılı sayılı Binəqədi birinci seçki dairəsinin 12 sayılı məntəqəsi;

Qüdrət Həsənzadə - 7 sayılı sayılı Səbəyel seçki dairəsinin 38 sayılı məntəqəsi;

Fazil Mustafa - 26 sayılı sayılı Sabunçu birinci seçki

sa, İOT Baş katibinin siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Yusef Aldobeay və İOT Katibliyinin seçki müşahidə bölməsinin rəhbəri Şakir Mahmud Bandar, Gürcüstan MSK-nın sədri Giorgi Kalandarishvili və bir neçə üzvü, Qazaxıstan MSK-nın sədri Nurlan Abdirov və bir neçə nümayəndəsi, Ukrayna MSK və Maldiv MSK-nın üzvləri, MDB Parlament Assambleyasının nümayəndələri var.

ABŞ: "Seçkini diqqətlə izləyirik"

Seçkiyə ABŞ-dan da maraq var. ABŞ Azərbaycanda bu çərşənbə günü keçiriləcək prezident seçkisini "diqqətlə izləyini" bəyan edib, xəbəri "Turan"-ın Vaşinqtondakı müxbiri verib. "Azərbaycanda prezident seçkisini diqqətlə izləyirik. Qarşıda duran seçkilər haqqında rəylərlə bağlı ATƏT DTİHB-nin seçkiləri müşahidə missiyasına üz tutmağınızı tövsiyə edirəm", Dövlət Departamentinin mətbuat katibinin müavini Vedant Patel "Turan"-ın

dairəsinin 3 sayılı məntəqəsi;

Fuad Əliyev - 34 sayılı sayılı Xətai ikinci seçki dairəsinin 19 sayılı məntəqəsi;

Elşad Musayev - 19 sayılı sayılı Nərimanov birinci seçki dairəsinin 3 sayılı məntəqəsi;

Seçki dünya mediasının və beynəlxalq təşkilatların diqqətində

Dünyanın bir sıra nüfuzlu beynəlxalq media orqanları bu seçkilərdə iştirak etmək üçün müvafiq qaydada müraciət edib: "Onların seçki prosesini sərbəst izləməsi üçün bütün lazımi addımlar atılıb. ABŞ-dən "Associated Press", Yaponiyada "Kyodo News", "Nikkei", Almaniyadan "ZDF Televiziyası", İtaliyadan "La Repubblica", Türkiyədən "Anadolu Ajansı", "TRT", "İhlas Haber Ajansı", Rusiyadan "Rossiya 24", "RTR", "TASS", "İzvestiya" və s. kimi xəbər mərkəzləri prosesə qoşulacaq.

Növbədənəkar prezident seçkisi ilə əlaqədar bir sıra ölkələrin mərkəzi seçki komissiyalarının sədrləri və müşahidə missiyalarının rəhbərləri Azərbaycana gəlib. Onlar arasında MDB-nin baş katibi Serqey Lebedev və MDB katibliyinin rəhbəri Serqey Burutin, Monteneqro MSK-nın sədri Nikola Mugo-

müxbirinin 7 fevral növbədənəkar prezident seçkisi və ATƏT-in məhdudiyyətlərlə bağlı müəyyən narahatlıq ifadə olunan aralıq hesabatı ilə bağlı mövqeyi haqqında sualına belə cavab verib. ATƏT DTİHB missiyası ötən həftə sonuncu aralıq hesabatında qeyd edib ki, Azərbaycanda fikri ifadə azadlığına, KİV azadlığına və informasiya əldə etmək hüququna zəmanət verilir.

7 fevral prezident seçkisi Azərbaycan tarixinin ən böyük hadisələrindəndir. Müstəqilliyimizin bərpa edilməsindən sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərdə ilk dəfə seçki keçiriləcək. Məsələn, bu gün Kəlbəcər şəhərində 2 seçki məntəqəsində 1478 seçici səs verəcək. 44 günlük müharibədən sonra azad edilmiş ərazilərin bərpa edilməsi istiqamətində mühüm işlər görülüb, əhalinin bir hissəsi öz evlərinə qayıdıb. Qayıdış prosesi davam edir. Bu seçkilər qeydiyyatda olduqları seçki məntəqələrində ilk dəfə səsvermə hüququndan istifadə edə biləcəklər. Bu seçkilər Azərbaycanın yeni hədəflərinə çatması üçün böyük əhəmiyyət daşıyır.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

“Məişət zorakılığının qarşısının alınması haqqında” 50 qanun da qəbul eləsəniz, zorakılığın qarşısını ala bilməyəcəksiniz. Milli Məclisin son iclasında deputat Aqil Abbas belə deyib. Deputat bildirib ki, Avropadan, xaricdən fondlar kütləvi pullar buraxır ki, Azərbaycanda insanların əxlaqını pozsunlar: “Azərbaycan televiziylarında məişət zorakılığı, əxlaqsızlıq təbliğ olunur. Bunun qarşısını heç kim ala bilmir, parlament də ala bilmir. Televiziylarda elə bil it boğuşdururlar, əri arvadla dalaşdırırlar, ərini qoyub onun qardaşı ilə qaçır. Bunlar istisna hallardır. Amma bu, təbliğatdır. Baxanlar deyir ki, mən niyə etməyim?! Bunun qarşısı alınmalıdır”.

Prezident Administrasiyasının sabiq rəhbəri Ramiz Mehdiyev bir neçə il əvvəl dövlət qəzetindəki məqaləsində yazıda giley edirdi ki, televiziylar reyting ardınca qaçır, milli-mənəvi dəyərlərdən uzaqlaşır. R.Mehdiyev telekanallarda aşağı səviyyəli, keyfiyyətsiz əyləncə və şou-biznes xarakterli verilişlərin çəkisinin artmasından gileylənirdi. “Problemin ekspertlər səviyyəsində müzakirəsi göstərir ki, teleradio qurumlarının biznes maraqları, efir vaxtının mentalitetimizə yad verilişlərlə doldurulması, peşəkar kadrların azlığı və digər məsələlər bu kimi ciddi çatışmazlıqların yaranmasının əsas səbəbləridir”, - deyər R. Mehdiyev bildirirdi. Amma ölkənin əsas ideoloqunun bu cür mövqeyindən sonra da efirdə heç nə dəyişmədi. İndi isə bu cür tənqidlərə, ümumiyyətlə, rast gəlinmir.

Bu gün özəl telekanallarda əsasən ailə tələləri ilə bağlı nümayiş olunan verilişlər məşhur “Trumenin şousu” filmini xatırladır. Burada insanların tələləri illərdir ki, serial kimi izlənilir, adamlar özləri də bilmədən hər kəsin gözü qarşısında telekanal heyətinin qurduğu “oyun” nəticəsində ya alçaldılır, ya alqışlanılır, bəzən də mənəvi olaraq öldürülür. Kimlərsə acı tələyi bir şounun əsas alətinə çevrilir.

Eynilə Trumen kimi, bəzən başa düşməyə başlayırsan ki, ətrafındakı hər şey mənərədir və insanlar sizə göründükləri kimi davranan aktyorlardır. Sənin bütün dünyanın özü də bilmədən baş rolunu oynadığın böyük bir televiziya serialına çevrilir. Bütün həyatın planetin otuz ildir izlədiyi televiziya şousunun müəllifinin əməyinin nəticəsidir. Amma o da nəzərə

alınmalıdır ki, bizim insanlar Trumen kimi hər şeyi anlayıb, “oyunu” vaxtında tərk edə bilmirlər.

Bəs telekanallardakı bu hərc-mərcliyin, özbaşınalığın, qeyri-səmimiyyətin qarşısı nə zaman alınacaq? Nəyə görə Azərbaycan efirində A. Abbasın dediyi problemlər davam edir?

Bakı Dövlət Universitetinin professoru, telejurnalist Qulu Məhərrəmli mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a dedi ki, Aqil Abbasın dedikləri çox ciddi, həyəcan doğuran məqamdır:

“Bu yeni məsələ deyil. Dəfələrlə mətbuatda, parlamentdə polemikalar olub, rəy bildirilib. Bu cür verilişlərin yığılması ilə bağlı təkliflər olub. Amma yenə də bu cür verilişlər verilir. Xüsusən də özəl televiziya kanallarında, şou proqramlarında insan tələləri, məişət mövzuları, o cümlədən məişət zorakılığı və digər mentalitetə, əxlaqa uyğun olmayan hadisələr müzakirəyə çıxarılır. Bəzən bu hadisələr uydurulur, süni dramatikləşdirilir. İnsanların diqqətini bu cür verilişlərə cəlb etməklə müəyyən şüuraltı fikirlər yayırlar. Bunların qarşısını birinci növbədə

həmin televiziya kanallarının rəhbərləri almalıdır. İctimai qınaq, mətbuat və səlahiyyətli olan digər qurumlar almalıdır. Söhbət hansısa televiziyanın yaradıcılıq işinə qarışmaqdan getmir. Amma ümumiyyətlə, “Media haqqında” Qanunda da, digər sənədlərdə də Azərbaycan əxlaqının, milli dəyərlərin qorunması ilə bağlı tələblər var. Sadəcə olaraq, bəzən verilişlərin reytingi, pul qazanmaq istəyi tələblərdən yüksəkdə dayanır. Ona görə də bu cür hallar ortaya çıxır. Əgər parlament səviyyəsində bu cür məsələlər qaldırılsa, deməli, mə-

sələ həddən artıq ciddidir. Bununla bağlı ciddi tədbir görülməlidir”.

Hüquqşünas Ələsgər Əhmədov da mediaya açıqlamasında deyib ki, telekanallar media qanunlarını heçə sayırlar: “Nə media qanununa, nə də jurnalistlərin etik qaydalarına əməl edilir. Bu qayda-qanunlar “toxunulmazlığı” olan media qurumlarının - televiziyların uyacağı qayda deyil. Onların öz “norma”ları var. Nə qanunu, nə etikanı sayırlar. Qanunları yalnız acizlərə, gücsüzlərə və yuxarıdan təlimat gəlməyəndə aid olur. Ona

görə də təəssüf ki, bəzən telekanallarda gedən müzakirələrdə prezumpsiya hüququ çox ciddi şəkildə pozulur. Qanunun 163-cü maddəsinə əsasən, məhkəmə qərarı olmadan hansısa şəxsin təqsirli kimi təqdim olunması qadağan edilir. Amma bəzən telekanallar açıq formada, məhkəmə qərarı olmadan insanların ittiham edirlər, hətta şəxsləri şübhəli şəxs kimi göstərir. Əlbəttə ki, fakt olmadan efirdən bu cür ifadələr səsləndirmək doğru deyil”.

□ **Afaq MİRƏYİQ, “Yeni Müsavat”**

Bakıdakı universitetlər hansı ərazilərə köçürüləcək?

Bəziləri Sumqayıt və Şamaxıya, bəziləri paytaxt ətrafına...

Ölkənin ali təhsil mərkəzi olan Bakı şəhərində böyük universitetlərin və ya onların filiallarının bir əraziyə köçürülməsi ilə akademik mərkəz yaradılacaq. Bu, Bakı şəhərinin 2040-cı ilədək inkişafına dair Baş planında əksini tapıb. Layihənin gələcəkdə şəhərin intellektual və istedad baxımından inkişafına tökan verəcəyi və təhsilin keyfiyyətini yüksəldəcəyi qeyd olunub.

Yeni universitet şəhəri şəhər alt-sistemində yeni bir mərkəz əlavə edəcək və Mərkəzi Bakı ətrafındakı alt-mərkəzlərin inkişafını təşviq edəcək. Modellərə əsasən, bir neçə universitetin ixtisaslaşmış vahid bir şəhərcikdə yerləşdirilməsi və yaxud mövcud

universitetlərdən birinin tamamilə yeni bir yerə köçürülməsi mümkündür.

Baş planda Bakı ərazisində nəqliyyat sıxlığının qarşısı

almaq və Abşeron yarımadasının bütün yaşayış məntəqələrindən rahat nəqliyyat və əlaqələndirmə imkanı olan ərazidə təhsil müəssisəsinə

yaratmaq məqsədilə Bakının mərkəzi hissəsinin hüdudlarının birbaşa yaxınlığında yaşıllıq universitet şəhəri yaradılması təklif olunur.

Sözügedən bu şəhərcik harada yerləşə bilər?

Təhsil eksperti Elçin Əfəndi Modern.az-a açıqlamasında bildirib ki, universitet şəhərciyinin salınması Bakıdan kənarda nəzərdə tutulur: “Universitetlərin şəhərin mərkəzindən kənar ərazilərə köçürülməsi ilə bağlı layihələr inkişaf etmiş ölkələrdə uzun illərdir ki, həyata keçirilir. Ümumən təhsil şəhərciyinin olması çox müsbət məqamdır. Düşünürəm ki, universitet şəhərciyinin paytaxtdan daha uzaqda salınması məqsədəuyğundur. Məsələn, Sumqayıt şəhəri ola bilər. Şamaxı şəhəri istiqamətində də hər hansı bir yer seçilə bilər. Məqsəd odur ki, bu şəhərcik paytaxtdan bir qədər kənarda yerləşsin. Köçürülmə həmin şəhərlərin inkişaf etməsinə öz müsbət təsirini göstərəcək. Türkiyədə bir çox universitetlər ölkənin müxtəlif şəhərlərində fəaliyyət göstərir. Onların bir çoxunda tələbələr üçün bütün şəraitin mövcud olduğu tələbə şəhərcikləri var”.

Ekspert hesab edir ki, universitet şəhərciyində tələbələr yataqxanalarla təmin olunmalıdır: “Bu tip tələbə şəhərcikləri tələbələrin təhsili, istirahəti və yaşaması üçün bütün sosial obyektlərlə təmin olunur. Universitetlərin kampuslarının olması təcürbəsi dünyada var. Tələbə yataqxanada qalırsa, o, universitet ərazisini demək olar ki, tərk etmir. Bizdə də tələbələrə bu imkanlar yaradılmalıdır.

Fikrimcə, Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Texniki Universiteti, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin Bakıya daha yaxın ərazilərə köçürülməsi arzuolunandır.

Sıxlığa səbəb olan amillərdən biri də tələbələrin gündəlik olaraq ictimai nəqliyyat və avtomobillərdən istifadə etməsidir.

Ölkədə universitet şəhərciyinin yaradılmasının tədricən universitetlərin beynəlxalq reyting sisteminə yerinə də müəyyən qədər təsir etmiş olar. Çünki reyting zamanı bu amillə də diqqət yetirilir”.

Xəbər verdiyimiz kimi, Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə hücum etmiş şəxs barəsində hökm çıxarılıb. İclasın əvvəlində təqsirləndirilən şəxsə hakim izahat verib və prokurorun nümayəndəsi ittiham aktını oxuyub.

markalı avtomat silahla mühafizə postunu yararaq, mühafizə xidmətinin rəisi Orxan Əsgərovu qətlə yetirib. Səfirliyin mühafizə xidmətinin iki əməkdaşı - Vasif Tağıyev və Mahir İmanov hücumun qarşısını alarkən yaralanıblar.

xərmaqla yerinə yetirib. İndi həmin hökmün icrası məsələsinin nə vaxt olacağı, ümumiyyətlə, olacağını söyləmək çətindir. Əsas odur ki, İran bir dövlət kimi etiraf etdi ki, vətəndaşı ağır cinayət törədib və o şəxsin cinayəti törədərək İranın müxtəlif və-

canlılardan savayı qaşqaylar, xəzərlər, türkmənlər də türk kökenlidirlər. Bu baxımdan, bizim İranda səfirliyimizin olması çox vacibdir. Novruz bayramına qədər Azərbaycan İranda səfirliyini bərpa etməlidir. Bu, bizim üçün çox önəmlidir".

Yasamaldakı güclü partlayışın səbəbi nə?

Paytaxtın Yasamal rayonu, "İnşaatçılar" prospekti 81 ünvanında yerləşən yaşayış binalarının qazanxanasında baş vermiş güclü partlayış nəticəsində 1 nəfər xəsarət alıb.

Məlumatla görə, partlayış zamanı qazanxanada çalışan 1 nəfər əməkdaşın qolu yanıb. Hadisədən dərhal sonra həmin şəxs yanq xəsarətləri ilə xəstəxanaya yerləşdirilib, hazırda vəziyyəti normaldır.

Qeyd edək ki, hadisə zamanı ətrafdakı binalara və Milli Məclis Aparatının Mətbəəsinə ciddi ziyan dəyib.

Qazanxananın partlaması nəticəsində yaranmış dalğının gücündən dağıntılar yaranıb. Dağıntılar altında avtomobillər qalıb, ətrafdakı binaların şüşələri sınıb.

Bəydemirli günahsızdır?

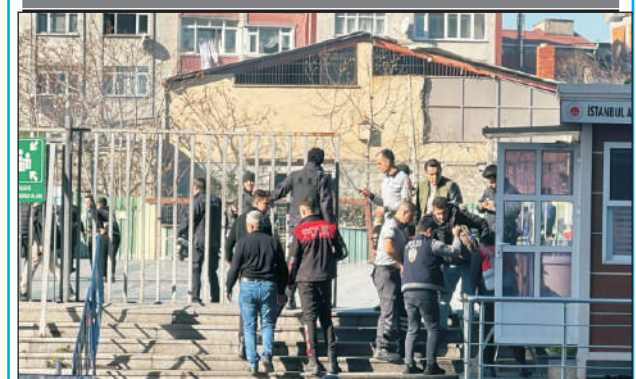
Həbsdə olan tanınmış iş adamı, sabiq deputat Nazim Bəydemirli Prezident İlham Əliyevə müraciət edərək, barəsində olan cinayət işinə xitam verilməsini xahiş edib. Modern.az xəbər verir ki, N.Bəydemirli Prezidentə müraciətində iddia edib ki, onun ötən il iyulun 4-də baş vermiş həbsi uydurma cinayət işi əsasında olub.

O, həbs olunmazdan əvvəl iki həftə ərzində media ilə aktiv əlaqədə olduğunu, Gədəbəydəki "Söyüdlü hadisələri" adlandırdığı olaydan sonra yerli və xarici nümayəndələrə müsahibələr verdiyini vurğulayıb. Bu müsahibələr zamanı Bəydemirli öz təsir imkanlarından istifadə edərək yerli sakinləri sakit olmağa və hüquq-mühafizə orqanları ilə münasibətlərdən qaçmağa çağırıb.

Bəydemirli iddia edib ki, sakitliyə və Dövlət Komissiyası ilə əməkdaşlıq etməyə çalışsa da, hadisələrdən az sonra ona qarşı məqsədyönlü kampaniya başlayıb, onu "təşkilatçı" və "rejissor" adlandırıblar. O, çıxışlarının dövlətin, xalqın mənafeyinə uyğun olduğunu vurğulayıb.

N.Bəydemirli Prezident İlham Əliyevə fevralın 7-də keçiriləcək seçkilərdə uğurlar arzulayıb. O, ictimai fəaliyyəti dövründə Azərbaycan dövlətinin müdafiəsinə sadiqliyini vurğulayıb.

Qeyd edək ki, Nazim Bəydemirli ötən ilin iyulunda həbs olunub.

İstanbul məhkəməsinə hücum

Türkiyənin İstanbul şəhərində məhkəmə binasının girişinə silahlı hücum edilib. TRT xəbər verir ki, bu barədə ölkənin daxili işlər naziri Ali Yerlikaya məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, hadisə zamanı 3-ü polis olmaqla, 5 nəfər yaralanıb. Hücum edən 2 nəfər (1 kişi, 1 qadın) ölü halda ələ keçirilib. Hadisə zamanı əvvəlcə ətrafdakı insanlar silah səsi eşidiblər. Bundan sonra əraziyə polis qüvvələri cəlb olunub.

Səfirliyimizə hücum edənin edamı - bundan sonra nə olacaq?

Politoloq: "Yasin Hüseynzadə barəsində Azərbaycanı razı salan hökmün icrası mübahisəlidir"

Yayımlanan ittiham aktına əsasən, Azərbaycan Respublikasının səfirliyinə hücum edən şəxs səfirlik daxilində odlu silahdan istifadə etməklə Azərbaycan Respublikası vətəndaşını qəsdən öldürməkdə, qanunsuz silah saxlamaqda, gəzdirməkdə və ictimai asayışı pozmaqda ittiham olunur. Məhkəmə Yasin Hüseynzadə barəsində edam hökmü çıxarıb. Qeyd edək ki, yanvarın 27-də Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə hücum edən şəxsin cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib. Məhkəmə iclası təqsirləndirilən şəxs və onun vəkili tərəfinin iştirakı ilə keçirilib. Məhkəmə iclasında Azərbaycan Respublikası səfirliyinin bir sıra məsul şəxsləri də iştirak edib. Prokurorun nümayəndəsi ittiham aktını oxuduqdan sonra təqsirləndirilən şəxs və vəkili müdafiə çıxışı edib.

Xatırladaq ki, 27 yanvar 2023-cü il tarixində Bakı vaxtı ilə səhər 08:30 radələrində səfirliyə silahlı hücum edən şəxs "Kalaşnikov"

Orxan Əsgərov İkinci Şəhidlər xiyabanında dəfn edilib, "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilib.

Vasif Tağıyev 1-ci dərəcəli "Rəşadət" ordeni ilə, Mahir Kamil oğlu İmanov "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilib.

Hadisədən sonra Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinin fəaliyyəti dayandırılıb. Azərbaycanın İrandakı səfirliyinin əməkdaşları 29 yanvar 2023-cü il tarixində Tehrandan Bakıya təxliyə olunub. Səfirlik əməkdaşları və onların ailə üzvlərindən ibarət ümumilikdə 53 nəfər vətənə qayıdıb.

Politoloq Cümşüd Nuriyev "Yeni Müsavat"a deyib ki, Yasin Hüseynzadə barəsində Azərbaycanı razı salan hökmün icrası məsələsi mübahisəlidir. Buna baxmayaraq, Azərbaycanın İrandakı səfirliyi fəaliyyətini bərpa etməlidir:

"Azərbaycanın İrandakı səfirliyinin açılması üçün 1-ci şərt Yasin Hüseynzadənin cəzalandırılması idi. İran bu şərti məhkəmə hökmünü cı-

zifəli şəxsləri ilə əlaqədə olması da ortadadır. Silahı sonradan gətirmək, qaçıb gedəndən sonra bir daha qayıtmaq, terror zamanı İran polisinin əməkdaşının postunu qoyub getməsi və s. məsələlər bunu sübut edir. Yasin Hüseynzadə məhkəmədə susdu, təhrikçilərin adını çəkmədi. İran belə dövlətdir ki, onu proqnozlaşdırmaq mümkün deyil. Yasin Hüseynzadənin ad-soyadını dəyişib aparıb bir ucqar kəndə atacaqlar, orada özü üçün yaşayacaq. Belə addımları İrandan gözləmək olar. Azərbaycan əlavə təhlükəsizlik tədbirləri görməklə, İrandan da eyni təhlükəsizlik tədbirlərini tələb etməklə səfirliyin fəaliyyətini mütləq bərpa etməlidir".

Cümşüd Nuriyev bildirib ki, Azərbaycanın İrandakı səfirliyinin fəaliyyətinin bərpası, səfirlik üzərində Azərbaycan bayrağının dalğalanması İranda yaşayan bütün türkdilli xalqlar üçün vacibdir: "İranda 40 milyonun üstündə azərbay-

Politoloq Cümşüd Nuriyev İran-Azərbaycan münasibətlərinin son 5 ildə o qədər də rəvan olmadığını bildirib: "Son 5 ildə İran o qədər rəngini, şəklini dəyişib ki... İran elə bir dövlətdir ki, Vanqa nənə olsa belə onu proqnozlaşdırmaqda çətinlik çəker. Son 99 ildə İran ancaq türklərin əleyhinə işləyib və bu gün də o siyasəti davam etdirir. Görünən odur ki, İranı narahat edən, Rusiyaya, Fransaya yaxınlaşdırın əsas məsələ Turandır. Ermənistanda Azərbaycanın xüsusi təyinatlılarının adı gələndə girməyə yer axtarıqları kimi İranda da Turan adı gələndə elə çaşqın duruma düşürlər. Turan zamanın tələbidir, dünyada Türkiyəyə qarşı hücumların arxasında da bu maraqlar dayanır. Bütün hallarda İran bizim "mehriban düşmənimizdir". Nə İrana, nə də Rusiyaya sona qədər inam olmamalıdır. Bu iki qonşu dövlətin Azərbaycana qarşı heç zaman dost münasibəti olmayıb, olacağı da gözlənilmir".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"**

Əxlaq polisi təklifi

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Göz gördüyündən qorxar" (Azərbaycan ata sözü)

Türkiyədə, Tik-tok şəbəkəsində bir qadın "100 min lirə göndərin, sinəmi açım" yazıbmiş. Bizim pulla 6 min manat edirmiş. Açıb, açmayıb, xəbərim yoxdur. Ancaq deyəsən ona cinayət işi açıblar. Qardaş ölkəmizdə əxlaqi münasibətlər ciddi şəkildə tənzimlənir. Heç kim internetdə ora-burasını açma bilməz. Dərhal tuturlar.

İndi ağılıma gəldi ki, burada hansısa əlaqə var: hansı ölkədə qapalılıq varsa, orda daha çox cinayət işi açılır. Şair demişken, bir yandan boşalan, bir yandan dolan dünyadır... Hər tərəfli qapalı olmaq çətinidir. Bir yanı qapadınsa, o biri yanı açmalısın.

Məni bu mövzuya isə bir dostum yönəltdi. Link göndərmişdi və həmin linkdə azərbaycanlı keçmiş deputatın bir mövzuya münasibəti açıqlanırdı. Sitat: "Ölkəmizdə də Tik-Tokda qeyri-etik davranışlarla, diqqət üzərinə çəkməklə qazanc əldə edən şəxslər var. Bəs bu şəxslərin cəzalandırılması üçün Azərbaycanda yeni bir qurum - "Əxlaq polisi" yaradıla bilərmi? Bununla bağlı Bakıvaxtı.az-a danışan sabiq deputat bildirib ki, əxlaq polisinin yaradılması çox asan məsələdir: "Məncə, hazırkı vəziyyətdə əxlaq polisi yaradılarsa yaxşı olar. Bu, sosial şəbəkələrdə təbliğ olunan əxlaqsızlıqların qarşısını alar. Heç olmasa, bu istiqamətdə müəyyən qədər iş görülməli". Sitatın sonu.

Sayt deputatın adını yazmışdı, mən çıxartdım, istədim özüm ayrıca yazım. Çünki çox maraqlı şəxsiyyətdir. Nəse, sizi çox intizarda qoymaq istəmirəm: Hüseynbala Mirələmov. Yeni, Hüseynbala müəllim təklif edir ki, bizdə əxlaq polisi yaradılsın, internetdə əxlaqsızlığı təbliğ edənləri tutub bassınlar. Bir daha yazıram: Hüseynbala Mirələmov əxlaq polisi yaradılmasını təklif edir. Hətta istəyirəm üçüncü dəfə yazım, oxuculara yazığım gəlir.

Əlbəttə, lazımdır. Əxlaq polisini nəzərdə tuturam. Bunu Hüseynbala müəllim tamamilə düzgün söyləyir. Çünki bizim cəmiyyətdə əxlaqsızlıq baş alıb gedir. Pozğun adamlar neinki ekran-efirlərə çıxır, xalqın tərbiyəsini pozur, hətta zavod direktoru və parlamentar da ola bilər. Eyni zamanda, belə şəxslərə uzun zaman dözən cəmiyyətin əxlaqi ciddi şübhə altındadır.

1976-cı ildə çəkilən "Oyuncaq" adlı fransız filmi var, baş rolda Pyer Rişar oynayır. Orda müdir əməkdaşına şalvarını soyunmağı əmr edir, işçi tabe olanda isə deyir: "İndi bizim hansımız daha eybəcərlik? Sizə şalvarı çıxartmağı əmr edən mən, yoxsa dalını açmağa hazır olan siz?" Nə edək ki, bizim Şekspir sualımız bu formadadır. Atalarımızın canını qurtarmaq üçün söylədiyi sözün yeridir: malımız budur, yarısı sudur, alsan da budur, almasan da budur.

Sanki əxlaq polisi olmasa biz davranışımızı tənzimləyə bilmərik. Qoy onda dil polisi də yaradılsın, ana dilimizi qorusun. (Bu təklifin müəllifi mən deyiləm, Sabir Rüstəmxanlıdır). Gül polisi güllərə baxsın, əl polisi, məsəl üçün, əluzunluq edən deputatları nəzarətdə saxlasın və sairə və ilaxır - baxır cəmiyyətimizin fantaziyalarına. Elə yuxarıdakı sitatda saytın jurnalistinin "düşüncəsinə" diqqət elədinizmi? Yazır ki, diqqət cəlb edib pul qazananlara cinayət işi açılınsın. Sanki bunu məcbur edib Tik-toka salırlar. Xoşun gəlmir, baxma. Nə məcburdur?

Hərçənd, insaf naminə qeyd edək ki, ölünü özbaşına qoymaq da çətinidir. Bu yaxında Bakı şəhərində dövlət reklam idarəsi dükanların canına düşüb reklam lövhələrini sökür, kvadratına görə pul, rüsum tələb edirdi. "Sahibkarlar" isə narazı qalmışdılar. Deyirdilər niyə bizə dükanı reklam etməyə imkan verilmir. Halbuki, bu əcaib dükan reklamlarına qarşı nəse tədbir görməyin vaxtı çoxdan çatıb, hələ bəlkə keçib. Kimin ürəyi necə istəsə, hansı ölçüdə, hardan istəsə palaz boyda reklamlar asır. Bəzən səkidən keçmək olmur, reklamlar adamın başına, gözüne girir. Şəhərin estetikası da zibil günündədir, hər yer əcaib yazı-pozu ilə doludur. Sanki təzə yazmağa başlayan uşağa reklam şirkəti açıblar, deyiblər haranı istəsən yaz. Korrupsiya ehtimalını bir qırağa qoyub bu aksiyanı dəstəkləmək lazımdır, lakin bizimkilər nə etdilər? Ağız büzürdülər.

Azərbaycan Ordusunun ikisi korpus komandiri olmaqla, 6 generalının Türkiyəyə səfəri və qardaş ölkənin milli müdafiə naziri Yaşar Güler də daxil, keçirdikləri görüşlər diqqət çəkdi. Azərbaycanlı generallar İkinci Ordu Komandanlığı, Ankarada Milli Müdafiə Nazirliyini, Baş Qərargahı və Quru Qoşunları Komandanlığını, əməliyyat mərkəzlərini ziyarət ediblər, virtual olaraq sərhədlər, qurulan ağıllı hərbi postları müşahidə ediblər:

Bundan başqa, Birinci Ordu Qərargahı, Əməliyyat Mərkəzləri və Müdafiə Sənayesi üçün Baykar Texnologiya Maşınlarının fəaliyyətini nəzərdən keçirmək, məlumat və təcrübə əldə etmək, dostluq və qardaşlığı daha da gücəndirmək üçün fikir mübadiləsi aparmaq imkanı qazanıblar. Yada salağ ki, bundan əvvəl Türkiyənin milli müdafiə nazirinin müavini Celal Sami Tüfekçinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Bakıda olub. Türkiyə-Azərbaycan hərbi əlaqələri 1991-ci ilin sonundan etibarən qurulmağa başlasa da, İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra daha da yüksələn xətlə möhkəm, sarsılmaz əsaslar üzərində formalaşıb.

Türkiyənin ölkəmizdəki keçmiş hərbi atası Yücel Karauz generalların qardaş ölkəyə son səfərini şərh edərkən maraqlı informasiyalar bölüşüb. O deyib ki, Türkiyə Milli Müdafiə Universitetinin rektoru altı aydır ki, Azərbaycan Milli Müdafiə Universitetində fəaliyyət göstərir: "Eyni zamanda Azərbaycan MMU-dan bir nəfər səlahiyyətli dostumuz da Türkiyə MMU-dadır. Dövləti ilə bu cür yüksək səviyyəli tədbirlər yuxarıda sadələşdirmiş sahələrdə əlaqələrin inkişaf etdirilməsinə töhfə verəcək çox müsbət və örnək işlərdir. Əslində Azərbaycan buna yeni başlasa da, Türkiyədən ali rütbəli hərbiçilərimiz qardaş ölkədə illərdir ki, sözügedən sahədə təcrübə mübadiləsi çərçivəsində böyük işlər görürlər. Eyni zamanda ölkəmizdəki hərbi akademiya və nümayəndələri Azərbaycanda yerində müxtəlif araşdırmalar aparır, vəziyyətlə tanış olurlar. Şuşa Bəyannaməsi ilə tarixin ən üst səviyyəsinə çatmış əlaqələr baxımından da bu tədbirlər irəli doğru vacib addımlardır. Belə tədbirlər mütəmadi şəkildə davam etdiriləcək".

İki korpus komandanı və generalitet Türkiyədən qayıtdı - səfərin gizlinləri

Şuşa Bəyannaməsi ilə tarixin ən üst səviyyəsinə çatmış əlaqələr gücləndirilir, qarşılıqlı səfərlər intensivləşir - polkovnik və analitik detalları açıqladı

Polkovnik Şair Ramaldanovun "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, Azərbaycan Ordusunun yüksək vəzifəli şəxslərinin Türkiyəyə səfərləri ilk dəfə reallaşmışdır. Polkovnik hesab edir ki, azərbaycanlı zabitlər Türkiyədə müxtəlif görüşlərdə, təlimlərdə iştirak edirlər: "Amma 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra Şuşa Bəyannaməsi imzalandı və Türkiyə Azərbaycanın, Azərbaycan Türkiyənin təhlükəsizlik məsələlərində iştirak edir, bunun üçün hüquqi sənəd də mövcuddur. Azərbaycan Ordusunun Türkiyə modelinə keçid etməsi Silahlı Qüvvələrin Baş Komandanı İlham Əliyevin qarşıya qoyduğu tapşırıqdır. Bu da göstərir ki, ordular arasında əlaqələr sıx şəkildədir, mütəmadi olaraq yüksək rütbəli şəxslər qarşılıqlı ziyarətlər edirlər. Əlbəttə ki, bu səfərlərdən qayıtdıqdan sonra orada olan məsləhətləşmələrin, fikir mübadiləsinin həyata keçirilməsi üçün əhəmiyyətli təcrübə olur. Təbii ki, rəhbər şəxslərin tələbləri irəli doğru vacib addımlardır, proqramlar qurulur, aşağı qurumlar qarşısında göstərişlər verilir". **Ş.Ra-**

maldanovun sözlərinə görə, Ali Baş Komandanın tapşırığından irəli gələrək müdafiə naziri, Baş Qərargah rəisi, sonra korpus komandirləri qardaş ölkəyə səfərlər edirlər, sonrakı dövrdə də başqa heyət olacaq: "Yeni səfərlər davam edəcək. Bu gün Türkiyə Ordusu dünyanın ən güclü ordusudur. Azərbaycan Ordusunun onlarla birlikdə təlimlərdə iştirakı, təcrübə toplaması isə ordumuzu həmin səviyyəyə yaxınlaşdırır".

Türkiyədə fəaliyyət göstərən "World Panorama" Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Ramiyə Məmmədova Türkiyə ilə Azərbaycan arasında hərbi mütəfiqliyin getdikcə genişləndiyini düşünür: "Naxçıvanda hərbi kompleksin açılışı, cənab Ərdoğanın oradakı iştirakı göstərir ki, iki qardaş dövlət hərbi sahədə əlaqələri gücləndirir. Eyni zamanda Milli Müdafiə Universitetinin yaradılması, orada Türkiyədən olan şəxsin fəaliyyəti göstərir ki, bizim kursantlara, hərbi elm və biliyə yiyələnmək istəyənlərə NATO ordusunun səviyyəsində tədris keçirilir. Azərbaycan Türkiyə ordusu-

nun modelini tətbiq etməkdədir və Quru Qoşunların komandanı Hikmət Mirzəyevin təyin olunması ilə bu sahədə gələcəkdə çox ciddi inkişafın olacağını əminəm. Şübhəsiz ki, bu da Ali Baş Komandan İlham Əliyevin uzaqgörənliyi, ordunun sovet sistemindən çıxarılaraq müasir Türkiyə Ordusuna keçidi deməkdir. Bu baxımdan davamlı olaraq səfərlər edilir, görüşlər keçirilir". **Ekspert xatırladı ki, Türkiyə milli müdafiə naziri Yaşar Güler də bu yaxınlarda Azərbaycanda səfərdə idi:** "Hesab edirəm ki, Cənubi Qafqazda təhdidlərin artması, bölgəyə kənar güclərin müdaxilə cəhdlərinin olması fonunda Türkiyə-Azərbaycan hərbi mütəfiqliyi daha da güclənəcəkdir. Bunun üçün də Türkiyə Ordusunun təcrübəsindən daha çox istifadə olunması mühümdür. Çünki regionda Fransa, İran, Rusiya və digər güclər müxtəlif oyunlar qurmaqdadır. Ermənistanla Azərbaycan arasındakı şerti sərhəddə eskalasiya marağında olan qüvvələr var. Odur ki, mütəfiqlik ən yüksək səviyyədə qurulmalıdır".

□ **Emil SALAMOĞLU**
 "Yeni Müsavat"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Parlamentlərarası İttifaqın Baş katibi Martin Çunqonqu qəbul edərkən deyib ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında artıq de-fakto sülh mövcuddur və iki ölkənin sərhədində bir neçə aydır sülh şəraiti hökm sürür. Amma bu prosesin məntiqi sonluğa çatdırılması üçün sülh müqaviləsi imzalanmalı və Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarına son qoyulmalıdır.

Prezident İlham Əliyev diqqətə çatdırıb ki, 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsi başa çatandan sonra Azərbaycan regionda sülh gündəliyinin təşəbbüskarı olaraq Ermənistanla sülh müqaviləsinin imzalanması təklifi ilə çıxış edib. Amma Ermənistan tərəfindən buna adekvat reaksiya verilmədi. Ona görə də Azərbaycan sülh müqaviləsinin əsaslarını təşkil edən beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə uyğun olaraq 5 prinsip irəli sürüb ki, bunun əsasında da sülh müqaviləsi üzrə danışıqlar prosesinin təşəbbüskarı Azərbaycan olub.

“Hazırda Ermənistan-Azərbaycan sərhədində vəziyyət nisbətən sabitdir, qoşunların yerləşdirilməsi müşahidə olunmur”. Bunu Ermənistan müdafiə naziri Suren Papikyan deyib. “Son bir neçə ayda vəziyyəti nisbətən sabit kimi xarakterizə etmək olar, bu da müəyyən sabitlik və əmin-amanlıq əlamətlərini ifadə edir”, - nazir bildirib.

Bu arada ABŞ-in “Fitch Group” şirkətinin sülh proqnozu da diqqət çəkib. Şirkətin analitikləri hesab edirlər ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsi ilin birinci yarısında imzalanı bilər. “Fitch Group”un iddiasına görə, sazişə Zəngəzur dəhlizinə Azərbaycanın nəzarətini gücləndirəcək müddəaların yer alması ehtimalı yüksəkdir. “Artıq Qərbdə də Zəngəzur dəhlizindən danışılır”. Bu fikirlər isə erməni politoloq Suren Surenlyantsa məxsusdur. Surenlyants onu da bildirib ki, bu, Azərbaycan və Ermənistanın yox, bir Qərb mərkəzinin proqnozudur: “Ermənistan rəhbərliyi dəhliz mövzusunun gündəmdən çıxara bilmədi. Təəssüf ki, bu məsələnin həlli Ermənistan üçün üçtərəfli sənəddə (10 noyabr) göstəriləndən daha mürəkkəb olacaq. Sülh müqaviləsinin imzalanıb-imzalanmayacağına və ya həmin müqavilənin kimin vəsiqəçiliyi ilə imzalanmasının heç bir əhəmiyyəti yoxdur. İmzalanacaq sənəd (dəhlizlə bağlı) Ermənistan üçün 10 noyabr bəyanatından daha yaxşı olmayacaq”.

Sərhəddə “centlmensayağı atəşkəsin” sonu - ilk gülləni kim atsa...

ABŞ qaynağının sülh, erməni ekspertlərin müharibə anonsu; bölgədə yeni erməni təxribatına hazırlıqlara start verilib

“Ermənistanla Azərbaycan arasında yeni müharibə ehtimalı var”. Erməni siyasi ekspert Varujan Qeqamyan belə deyib. Ekspert ABŞ-ın nüfuzlu analitik mərkəzlərindən birinin bununla bağlı proqnozuna diqqət çəkib. “Amerikanın ən nüfuzlu beyin mərkəzlərindən biri olan Xarici Əlaqələr Şurası (Council on Foreign Relations) 2024-cü il üçün illik proqnozunda bildirir ki, Ermənistan və Azərbaycan arasında yeni müharibə ehtimalı var, amma bu, ABŞ üçün prioritet deyil”, - Qeqamyan vurğulayıb. Bu məsələlərlə bağlı Azərbaycan ekspertlərinin maraqlı təhlilləri var.

Deputat Arzu Nağıyev “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, ABŞ-dan gələn açıqlamanı o qədər də ciddi hesab etmir: “Biz bu cür açıqlamaların ənənəvi olduğunu bilirik. Çünki Azərbaycanda seçki prosesi gedir və ABŞ regionda öz siyasətini həyata keçirmək üçün bu cür açıqlamalardan istifadə edir. Azərbaycan üçün bu cür açıqlamalar təhlükə təşkil etmir. Burada xüsusilə sərhədlərin delimitasiyası üzrə komissiyaların görüşünü, mina xəritələri ilə bağlı verilən açıqlamaları xatırlatmaq istərdim. Eyni zamanda bura Ermənistan rəsmilərinin sülhə yanaşmalarını əks etdirən fikirləri də daxil edə bilərik. Görünən odur ki, sülh saziş-

nin imzalanması üçün humanist addımların atılması davam etdirilməlidir”. **A.Nağıyevin sözlərinə görə, sülhün tezliklə əldə olunması üçün bu prosesin iştirakçısına çevrilmiş ölkələr tərəfindən də zəruri addımların atılmasına ehtiyac var:** “Ermənistan rəsmilərinin öz konstitusiyalarında sülhə əngəl olan məqamlarını aradan qaldırmaq üçün təşəbbüslərini təqdir edirik. 2024-cü il bizim üçün seçkilərlə davam edir. Ölkəmizin qarşısında vacib məsələlər dayanır. Hesab edirəm ki, sülh müqaviləsinin imzalanması üçün münbit şərait var. Noyabrın ortalarından etibarən Qırmızı dənizdə bir neçə ticarət və hərbi gəmiyə Yəmənin “Ənsar Allah” üsyançı hərəkatının nəzarət etdiyi ərazilərdən hücum edilib. Husilər İsrail gəmilərini hədəf alırlar. Fransaya gəldikdə, məlumdur ki, Azərbaycan torpaqları işğal altında olan həmin ərazilərdə öz biznes fəaliyyətlərini quraraq bu və ya digər şəkildə çox ciddi vəsaitlər əldə ediblər. Hazırda isə bu istiqamətdə bütün yollar bağlıdır. Buna görə də nəyin bahasına olursa-olsun Fransaya yenidən Ermənistanı vəsiqə seçərək Cənubi Qafqaza qayıtmağa cəhd edir. Fransanın bu günə kimi verdiyi silahlar elə də ciddi silahlar deyil və Ermənistan o silahlarla müharibə apara bilməz. Rusiyanın özü də vaxtilə bağlanmış müqavilələrlə əlaqədar müəyyən silah-sursatı Ermənistanla verməyə başlayıb, Hindistanla olan müqavilələr də var. Amma bunların heç biri bugünkü hazırlıqlı Azərbaycan Ordusunun qarşısında dayanmaq imkanında deyil. Biz öz ərazi bütövlüyümüzü və su-

verenliyimizi qorumaq üçün kifayət qədər müasir silah-sursata, döyüşkən orduya, xarici və daxili siyasətə maliklik”. **Deputat bildirdi ki, Qərb cidd-cəhdə qoşunların güzgüvari çəkilməsi, hansısa müşahidə missiyasının sərhəddə yerləşdirilməsi məsələsini gündəmdə saxlayır:** “Məqsəd odur ki, qoşunlar çəkilən vaxt o ərazidə vizual kəşfiyyatçılar müşahidəçi adı ilə otursunlar. Digər bir ciddi məsələ Paşinyanın verdiyi son bəyanatdır ki, sülh bərqərar ola bilməz, çünki onların konstitusiyasında müstəqillik aktı deyilən qondarma maddə var, hansı ki, qondarma qurumla Ermənistanın birləşməsi haqda 1989-cu il 1 dekabr tarixli “sənəd”lərə əsaslanır, bunların hamısı bir anonsdur, sülhün bərqərar olmasına maneələrdir. Buna baxmayaraq, ciddi müharibənin baş verməsi, Fransanın Ermənistanı buna cəlb etməsi inandırıcı görünmür. Çünki istər Türkiyə, istər NATO-nun digər üzv dövlətləri, Azərbaycanın tərəfdarları buna qəti imkan verməz. Heç Ermənistan özü də bunu istəməz. Ona görə ki, darmadağın olmuş iqtisadiyyatı, zəifləmiş ordusu buna imkan vermir. Sülhün bərqərar olması, sülh müqaviləsinin imzalanması Ermənistanı bu gün düşdüğü ağır vəziyyətdən çıxara biləcək ən ciddi amildir”.

A.Nağıyev digər mühüm məqamlara da diqqət çəkdi: “Məlumdur ki, bir sıra Qərb dövlətləri, eyni zamanda ABŞ Ermənistandan bir vəsiqə kimi istifadə etməklə Cənubi Qafqazda nəyin bahasına olursa-olsun, bitmiş nüfuzlarını bərpa etmək üçün hər addımı atırlar. Fransaya gəldikdə, məlumdur ki, Azərbaycan torpaqları işğal altında olan həmin ərazilərdə öz biznes fəaliyyətlərini quraraq bu və ya digər şəkildə çox ciddi vəsaitlər əldə ediblər. Hazırda isə bu istiqamətdə bütün yollar bağlıdır. Buna görə də nəyin bahasına olursa-olsun Fransaya yenidən Ermənistanı vəsiqə seçərək Cənubi Qafqaza qayıtmağa cəhd edir. Fransanın bu günə kimi verdiyi silahlar elə də ciddi silahlar deyil və Ermənistan o silahlarla müharibə apara bilməz. Rusiyanın özü də vaxtilə bağlanmış müqavilələrlə əlaqədar müəyyən silah-sursatı Ermənistanla verməyə başlayıb, Hindistanla olan müqavilələr də var. Amma bunların heç biri bugünkü hazırlıqlı Azərbaycan Ordusunun qarşısında dayanmaq imkanında deyil. Biz öz ərazi bütövlüyümüzü və su-

verenliyimizi qorumaq üçün kifayət qədər müasir silah-sursata, döyüşkən orduya, xarici və daxili siyasətə maliklik”. **Deputat bildirdi ki, Qərb cidd-cəhdə qoşunların güzgüvari çəkilməsi, hansısa müşahidə missiyasının sərhəddə yerləşdirilməsi məsələsini gündəmdə saxlayır:** “Məqsəd odur ki, qoşunlar çəkilən vaxt o ərazidə vizual kəşfiyyatçılar müşahidəçi adı ilə otursunlar. Digər bir ciddi məsələ Paşinyanın verdiyi son bəyanatdır ki, sülh bərqərar ola bilməz, çünki onların konstitusiyasında müstəqillik aktı deyilən qondarma maddə var, hansı ki, qondarma qurumla Ermənistanın birləşməsi haqda 1989-cu il 1 dekabr tarixli “sənəd”lərə əsaslanır, bunların hamısı bir anonsdur, sülhün bərqərar olmasına maneələrdir. Buna baxmayaraq, ciddi müharibənin baş verməsi, Fransanın Ermənistanı buna cəlb etməsi inandırıcı görünmür. Çünki istər Türkiyə, istər NATO-nun digər üzv dövlətləri, Azərbaycanın tərəfdarları buna qəti imkan verməz. Heç Ermənistan özü də bunu istəməz. Ona görə ki, darmadağın olmuş iqtisadiyyatı, zəifləmiş ordusu buna imkan vermir. Sülhün bərqərar olması, sülh müqaviləsinin imzalanması Ermənistanı bu gün düşdüğü ağır vəziyyətdən çıxara biləcək ən ciddi amildir”.

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı isə bildirdi ki, üç bir-birinə zidd mövqe ortadadır: “Bir tərəfdə Ermənistan rəhbərliyi özünü sülh təşəbbüscüsü kimi göstərir, sabitlikdən razılığını bildirir. Əslində Azərbaycanın sülh təşəbbüsünü neytrallaşdırmaq istəyirlər. Azərbaycan Prezidentinin de-fakto sülh vəziyyəti ilə bağlı açıqlamasına şərik çıxmağa çalışırlar. Onda aydın deyil ki, niyə sülhdən qaçırlar? Görünür, hələ də özləri qərar verə bilmir, kənardan signal gözləyirlər. Kənardan signal verənlər isə tələsmir, müəyyən məqamı gözləyirlər. Amerika rəsmiləri ilə bağlı olan iki mərkəz fərqli proqnozlar verir”. **A.Nağı bildirdi ki, “Fitch Group”a daxil olan kifayət qədər nüfuzlu mərkəz sülh proqnozunu, özü də ciddi inanırla verir:** “Bu, ilin birinci yarısında sülh imzalanması ehtimalını biz də bölüşürük. Ötən il sizinlə söhbətimdə bildirmişdim ki, 2023-cü ilin sonuna sülh müqaviləsi real deyil, amma növbəti ilin ortaları və ya payıza qədər hansısa formada razılaşma olsa, ən azından çərçivə sazişi imzalanı bilər. Bu gün də həmin mövqeyimdə qalıram. Amma digər nüfuzlu mərkəz müharibə anonsunu verir. Bunu da nəzərə almaq zorundayıq”. **A.Nağı bildirdi ki, Azərbaycana müharibə gerek deyil:** “Ermənistan isə müharibə aparmaq gücündə deyil, aldığı silahlar da... Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, bu silahlar heç nəyə yaramır. Ermənistan Qərbin, ilk növbədə Fransanın sifarişilə təxribat törədib, dərhal təslim ola, Fransanı köməyə çağırmağa bilər. Bu, Qərbin regiona gəlməsi üçün bəhanə kimi istifadə oluna biləcək ssenaridir. Müharibə dedikləri bu variantda mümkün ola bilər. Bu variantda Qərb istədiyinə nail olacaq, Ermənistan isə növbəti dəfə “bublikin ortasındakı deşik”lə qalacaq. Ermənilər hələ də bu realığı başa düşmək istəmirlər”.

E.PAŞASOY,
“Yeni Müsavat”

Süni uşaq qidaları niyə bahalaşdı?

Uşağı ana südü ilə qidalandıran analarla yanaşı, bunun əksini edənlər də var. Bəllidir ki, bu gün satışda müxtəlif növ və müxtəlif qiymətə uşaq qidaları mövcuddur. Uşaq qidalarının bahalıqı imkansız və orta təbəqədən olan ailələri sözün həqiqi mənasında maddi sıxıntıya, çətin duruma salır.

Məlumat üçün bildirək ki, Azərbaycanda bəzi süni uşaq qidalarının qiyməti yenidən bahalaşdı. 0-6 aylıq körpələr üçün 800 qramlıq "Kabrita Gold-1" süni uşaq qidasının qiyməti 98 manatdan 120 manata qalxıb. Bildirək ki, qiymət artımı bütün uşaq qidalarında qeydə alınıb. Bu süni uşaq qidası 5-6 aylıq uşağın 1 həftə qidalanmasına ancaq çatır.

İqtisadçı Kamran Məmmədli "Bakı-Xəbər"ə açıqlamasında bildirib ki, qiymətlərin artmaması üçün ən doğru çıxış yolu Azərbaycanda uşaq qidalarının istehsalına başlanılmasıdır: "Ərzaq məhsullarının yarısının ölkədəxili istehsal olduğunu nəzərə alaraq uşaq qidalarının istehsalına da başlamaq olar. Hətta bəzi inqrediyentlər Azərbaycana idxal olunsaydı, hər bir halda maya dəyəri düşəcək və qiymət daha ucuz olacaq. Azərbaycana süni uşaq qidaları xaricdən idxal edildiyindən, son illər qiymətlərdə fantastik artım baş verib. Dünya bazarında da qiymət qalxıb, logistika bahalaşdı, ona görə bizdə uşaq yeməklərinin qiymətində ciddi bahalaşma var. Bunun qarşısını almağın yolu, təbii ki, yerli istehsalın təşkilidir. Bu məsələ ilə bağlı kompleks tədbirlər görülməlidir. Uşaqlara çəkilən xərclər artdıqca, ailə qurmaq istəyənlərin, ailələrdə uşaqların sayı azalır. O baxımdan hesab edirəm ki, bu, çox təhlükəli tendensiya. Aidiyyəti qurumlar bu məsələni nəzarətə götürməlidir. Körpə uşağa bahadır sözü demək olmur. Qiymət elə tənzimlənməlidir ki, hər kəsin cibinə uyğun olsun".

Son illər Azərbaycanda rəsmi nikahda olmayan qadınlar tərəfindən dünyaya gətirilən uşaqların sayında ciddi artım baş verib. Dövlət Statistika Komitəsinin verdiyi məlumata görə, 2021-ci ildə nikahsız qadınlar tərəfindən doğulan uşaqların sayı 17566 nəfər olub.

2022-ci ildə bu rəqəm bir qədər də artıb. Belə ki, həmin il nikahsız qadınlar 18814 uşaq dünyaya gətiriblər.

2022-ci ildə rəsmi nikahda olmayan qadınların dünyaya gətirdiyi körpələrdən 14646-nın anası 15-29 yaşında gənclər olub.

Rəsmi statistika göstərir ki, nikahsız qadınların dünyaya uşaq gətirməsi halları şəhər yeri ilə müqayisədə kənd yerində daha çox qeydə alınıb.

Belə ki, 2022-ci ildə şəhər yerində 7184 nikahdankənar uşaq doğulubsa, kənd yerində bu rəqəm xeyli çox - 11630 nəfər olub.

Beləliklə, əvvəlki illərlə müqayisədə ölkəmizdə nikahdankənar doğulan uşaqların sayı artıb. Belə ki, 2011-ci ildə rəsmi qeydə alınmamış nikahda olan qadınlar tərəfindən doğulan uşaqların sayı 31 minə yaxın olub, növbəti illərdə azalma müşahidə edilib. Lakin 2021-ci ildən rəqəmlərdə yenidən artım baş verib.

Qeyd edək ki, ölkəmizdə nikahdankənar doğumların sayını azaltmaq üçün maarifləndirici tədbirlər görüldü de, statistikanın artması görüldü işlərin o qədər də nəticə vermədiyini göstərir.

Ölkədə "atasız uşaqların" sayında qorxudan artım

Əhməd Qəşəmoğlu: "Kənd yerlərində nikahdankənar uşaqların sayının artma səbəbi budur ki..."

Bəs ölkədə nikahdankənar uşaqların sayı niyə artan tendensiya davam edir?

Bəzi ekspertlər hesab edir ki, indi bəzi gənclər rəsmi nikaha daxil olmağa o qədər də həvəsli deyil. Digər səbəb isə erkən nikahların sayının artması ilə əlaqələndirilir. Xatırladaq ki, 2022-ci ildə Azərbaycanda 15-17 yaşlı 2011 qız ana olub. Bu da onu göstərir ki, 18 yaş tamam olmayan qızların dünyaya uşaq gətirməsi halları əvvəlki (2021) illə müqayisədə artıb. Belə ki, 2021-ci ildə yeniyetmə anaların sayı 1650 nəfər olmuşdu.

Bəzi ekspertlər isə qeyd edir ki, son illər dini nikaha üstünlük artdığından rəsmi nikahların sayı azalmağa başlayıb. Belə ki, araşdıranda məlum olur ki, rəsmi nikaha girməyənlərin bir çoxunun dini nikahı var. Yeni insanlar hesab edir ki, onların ailə münasibətlərinin qorunub saxlanılmasında dini nikah kifayət edir. Həmçinin təkrar nikaha girənlər də var. Adətən təkrar nikaha girəndə bu nikahı rəsmiləşdirməyə həvəs göstərilir.

Mövzu ilə bağlı sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu "Yeni Müsavat"a danışdı. "Sosioloq qeyd edib ki, əvvəllər də kənd yerlərində nikahdankənar doğulan uşaqların sayı kifayət qədər çox olub ki, bunun da öz səbəbləri olub: "Kənd yerlərində nikahdankənar uşaqların sayı çox doğulması təbiidir. Yeni mənim üçün bu məsələdə gözlənilməz, təəccüblü bir hadisə yoxdur. Bu o demək deyil ki, kənd yerlərində insanlar

daha sərbəstdir, kimin kefi nə cür istəyir, nikahsız birlikdə yaşayır. Məsələ belə deyil. Doğrudur, kənd yerlərində də belə hallarla rastlaşmaq olur, lakin kəndlərdə nikahdankənar uşaqların sayının çox olmasının əsas səbəbi budur ki, Azərbaycanın bir çox bölgələrində, xüsusən də cənub rayonlarında, Naxçıvanda, yeni İranla sərhəd olan ərazilərdə yaşayan insanlar əksər hallarda rəsmi nikaha girməyə o qədər də həvəsli olmur. Molla kəbin kəşir, bununla da məsələ bitmiş hesab olunur. Molla kəbini ilə qurulan ailələrdə doğulan uşaqlar nikahdankənar uşaqların siyahısına düşür.

Əvvəllər də bu cür hallar olurdu. Məsələn, xatırlayıram ki, 16-17 yaşım olardı, bir dəfə kənddə hay-küy düşdü ki, kənd camaatının əksəriyyətinin rəsmi nikahı yoxdur. Pensiya ilə bağlı hansısa sənədləşmə işi lazım gəlirdi, ona görə də camaat gedib məc-

buren rəsmi nikaha düşürdü. Təsəvvür edin, 16-17 yaşında yeniyetmələr, gənclər var idi ki, onların ata-anası rəsmi nikah qeydiyyatına düşürdülər və biz də zarafatla onları təbrik edirdik ki, gözünüz aydın, ata-ananız evlənin.

O ki qaldı şəhər yerlərində də nikahdankənar uşaqların sayının artması məsələsinə, deyə bilərəm ki, mənəvi aşınma prosesi gedir. Şəhər yerlərində nikahdankənar doğulan uşaqların yalnız bir qismi molla kəbini ilə qurulan ailələrdəndir, digər qismi sərbəst yaşayış tərzinə üstünlük vermək, məsuliyyətdən qaçma, səhlənkarlıq hallarının nəticəsidir".

Sosioloq qeyd edib ki, hazırda ölkədə ailə məsələsi ilə bağlı ciddi işlərin aparılmasına böyük ehtiyac var: "Çox təəssüf ki, aidiyyəti qurumların heç biri mənim bu məsələdə SOS çağırışlarımı eşitmir və yaxud eşitmək istəmirlər. Bu

gün ailə institutu ilə ciddi məşğul olacaq mərkəzlərə ehtiyac var. Hazırda ailə institutunun qorunub saxlanılması ilə bağlı hansısa elmi tədqiqatlar aparılırmı? Əlbəttə ki, aparılır. Halbuki məktəblərdə, institutlarda ailə institutu ilə bağlı maarifləndirici işlər görülməli, ailə dəyərləri yüksək səviyyədə təbliğ olunmalı, xoşbəxt ailələrlə bağlı televiziyalarda verilişlər hazırlanmalıdır. Yeni xeyli iş görmək lazımdır. Biz isə bu işləri görmürük, ancaq kənardan baxıb, bu cür problemlərin, boşanmaların, nikahdankənar uşaqların sayının artma səbəbini aydınlaşdırmağa çalışırıq.

Hesab edirəm ki, ölkədə çox ciddi sosial iş xidmətləri olmalıdır. Həmin sosial iş xidmətləri ailələrlə sıx əlaqədə olmalı, işləməlidirlər. Yalnız bu halda hansısa uğurlu nəticə əldə etmək mümkündür".

Q Xalidə GƏRAY
"Yeni Müsavat"

Ölkədə cizgi filmlərinin istehsalı yox səviyyədədir

Sektorun zəif olmasının əsas səbəbi bu sahədəki mütəxəssis qıtlığı ilə bağlıdır

Cizgi filmləri uşaqların həyatında mühüm rol oynayır. Onlar uşaqlara müxtəlif bacarıqlar, yaradıcılıq imkanları qazandırmaqla yanaşı, mənfi təsirlər də göstərə bilər.

"Report" cizgi filmi sektorunun Azərbaycandakı bugünkü durumunu araşdırmağa çalışıb. Animasiya rejissoru Elçin Həmidov bildirib ki, Azərbaycanda cizgi filmi sektorunun zəif olmasının əsas səbəbi bu sahədəki mütəxəssis qıtlığı ilə bağlıdır.

Rejissor problemləndirici çıxış yolunu da göstərib: "Bu sahəyə olan marağın ölümünü araşdırmaq lazımdır. Animasiya filmlərinin zəif olmasının əsas səbəblərin-

dən biri Mədəniyyət Nazirliyinin bu sahəyə yetərincə diqqət ayırmamasıdır. 2002-ci ildən "Azkinovideo" İstehsalat Birliyi Mədəniyyət Nazirliyinin tabeliyinə verildi. Əgər sovetlər dövründə biz ildə 10 dəqiqəlik 8-9 film çəkirdikse, bu qurum Mədəniyyət Nazirliyinə keçdikdən sonra ildə 1 film çəkirdik. Mütəxəssislər də dağılıb getdilər. Animator və rejissorlar başqa peşələrə yönəldilər. Mən "Azkinovi-

deo"nun direktoru olanda Mədəniyyət Nazirliyinə müraciət edərək həmişə animator-rəssam kurslarının açılmasını təklif edirdim. Animator-rəssam kurslarında mütəxəssis yetişdirilməli idi. Animasiyanı əsas hərəkətə gətirən animatorlardır. Na-

zirliyin bundan öncəki rəhbərliyinə bu barədə müraciətlər edirdim, nəticə olmadı". Rejissor əlavə edib ki, animasiya filmlərini bərpa etmək üçün ilk növbədə maliyyə təminatı lazımdır. Sonra səlahiyyətli qurumlar - Mədəniyyət, Elm və Təhsil nazirlikləri

kurslar açmalıdır.

Mövzu ilə bağlı "Report"un sorğusuna cavab olaraq Audiovizual Şuradan bildirilib ki, hazırkı maliyyə və texniki təminat cizgi filmlərinin istehsalı və yayımı istiqamətində yeniliklər etmək baxımından yetersizdir.

Mədəniyyət Nazirliyindən isə bildirilib ki, ölkədə animasiya sahəsinin inkişafı və dünyaya integrasiyası ilə bağlı müvafiq işlər görülüb.

"Kifayət qədər böyük zaman və maliyyə tələb edən animasiya filmlərinin istehsalı ilə bağlı bildiririk ki, 2023-cü ildə dövlət sifarişli "Azanfilm" studiyasında "Oğurlanmış Bahar" animasiya filminin istehsalı başa çatdırılıb. Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən elan olunmuş "Böyük Qayıdış" qısametrajlı bədii, sənədli və animasiya film layihələri müsabiqəsi çərçivəsində nazirliyin dəstəyi ilə "OB FILM" tərəfindən istehsal olunmuş "Tarix" animasiya filmi ölkəmizi bir neçə müsabiqədə təmsil edib", - nazirlikdən vurğulanıb.

Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (BAXCP) sədri, prezidentliyə namizəd Qüdrət Həsənquliyev xalqcebbhesi.az saytına açıqlamasında ABŞ-ın "Oracle Advisory Group" təşkilatının seçkilərlə bağlı keçirdiyi son rəy sorğusuna münasibət bildirib.

BAXCP sədrinin qənaətinə görə, ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Hüquqları Bürosunun seçkinin legitimliyinin şübhə altına alınmasına xidmət edən hesabatından dərhal sonra ABŞ-ın "Oracle Advisory Group" təşkilatının keçirdiyi sorğu arasındakı bağlılıq maraqlıdır. Qüdrət Həsənquliyev deyib: "ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan

Həsənquliyevin, 0,2%-i Fuad Əliyevin, 0,1%-i isə Elşad Musayevin adını çəkib.

Ümumiyyətlə, prezident seçkisi kampaniyası dönməndə keçirilən sorğularla bağlı prezidentliyə iddiaçıların fikirlərini öyrəndik.

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin rəhbəri Zəhid Oruc belə sorğulara ən layiqli cavabı Azərbaycan xalqının verəcəyini qeyd etdi:

ABŞ təşkilatının rəy sorğusu narazılıq doğurdu

Namizədlər hesab edirlər ki, əsas olan ya qalib gəlməkdir, ya da...

Həqiqəti əks etdirməyən belə sorğular seçkiöncəsi çox olur. Hesab edirik ki, real sorğularda biz ikinci yerdəyik. İlk sırada hakimiyyətin namizədidir. Bizim sorğularda bu belədir. Əsas olan belə proseslərdə ya qalib gəlməkdir, ya da divident götürməkdir. Biz də buradan çox böyük divident götürdük. Xalqımızın içərisinə getdik, öz təbliğatımızı apardıq. Partiyamızı demək olar ki, bütün bölgələrdə otuzdurduq. Əlaqələrimiz, informasiyamız baxımından hesab edirik ki, bu seçkilərin bütün hallarda qalibi biz olardı".

□ **Cavanşir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Hüquqları Bürosu seçkilərə potensial namizədlərin buraxılmadığı barədə hesabat yaymaqda seçkinin legitimliyini şübhə altına alır və ardınca qeyd etdiyi şirkət bu "sorğu"nu "yayır". "Sorğu"ya gözücü nəzər yetirən şəxs dərhal ATƏT-in hesabatının son dərəcə ədalətli olduğu qənaətinə gəlməlidir. Sorğunu ciddi qəbul edən şəxs ölkədə müxalif fikrə yer olmadığını düşüncəyə. Qarabağı azad etdiyindən Prezidentin nüfuzu onsuz da cəmiyyətdə yüksəkdir, amma bu sorğu ilə ölkənin beynəlxalq imici dərmədiyinə edilir. Bu sorğunu keçirənlərin əsl məqsədi də budur. Müasir dünyada müxalifətin olmadığı ölkədə necə demokratiya, ədalət, hüquq, inkişaf ola bilər? Bu sorğuya inanmayan adam həm də iqtidarın demokratiyanı inkişaf etdirmək siyasətinin iflasa uğramasını düşüncəyə. Ümid edirik ki, xalqımız öz səsi ilə ölkəmizin belə eynəciyi görüntüsünü yaratmaq istəyənlərə layiqli cavab verəcək".

Sosioloji sorğunun nəticələrinə görə, respondentlərin 97%-i İlham Əliyevin, 1,2%-i Zəhid Orucun, 0,7%-i Fazil Mustafanın, 0,5%-i Rəzi Nurullayevin, 0,3%-i Qüdrət

"Bu cür sorğularda müəyyən məqsədlər var. Onların ictimai rəyi, Azərbaycan insanının düşüncəsini əks etdirməməyi ilə bağlı ən gözəl cavabı xalqımız bugünkü seçkilərdə verəcək. Qaldı ki prezidentliyə namizədlərlə bağlı rəqəmlərə, heç şübhə yoxdur ki, Azərbaycan Prezidentinin qərarlaşdığı hazırkı mövqe mübahisə olunmayan bir mövqedir. Amma ümumiyyətlə, seçkilərdə demokratiya, insan haqları, alternativlərlə bağlı ən gözəl cavabı bu gün xalqımız yetkinliklə seçkilərə qatılmaqla verəcək. Bundan sonra məqsədli mərkəzlər hesabatlar hazırlayanda yaxşı olar ki, nəzərə alacaqları bir məsələ olsun".

Müstəqil Həmkarlar İctimai Birliyinin sədri Fuad Əliyev bu sorğunu normal qəbul edir: "Bu xarici bir təşkilatın keçirdiyi sorğudur, obyektiv də, subyektiv də ola bilər. Dünyanın hər bir ölkəsində bu cür seçkilərdə müxtəlif təşkilatlar belə sorğular keçirirlər. Təbii ki, bu seçkilərin əsas favoriti Ali Baş Komandan İlham Əliyevdir. İstənilən halda belə sorğuları normal qəbul etmək lazımdır. Sorğu keçirmək hər bir təşkilatın hüququdur. Amma unutmayaq ki, seçimi Azərbaycan xalqı

edir. Bu gün də xalqımız seçkilərə gəlsin, öz seçimini etsin".

Böyük Quruluş Partiyasının sədri Fazil Mustafa heç nəyə əhəmiyyət vermir: "Bu cür sorğuların mənim üçün heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Hansısa bir sırada yer almağımın da elə bir əhəmiyyəti yoxdur. Mən öz fikirlərimi, görüşlərimi Azərbaycan cəmiyyətinə çatdırmağı daha vacib hesab edirəm. Hesab edirəm ki, bu seçki kampaniyasında kifayət qədər fərqli görüşlərimi, baxışlarımı çatdırıram. Bizim işimiz hələ uzaq gələcəyə yönələn maarifçilikdir. Mən bu işi davam etdirirəm. İndi hərəm kimə sorğu keçirir, kimə bunu şərh edir, yaxud hansısa formada ciddi, yaxud qeyri-ciddi qəbul edir, açıq, mənim maraqlarıma daxil deyil. Mən özümə aid olan prosesə irəli aparmağı düşünürəm. Əsas da odur ki, özümün fərqli yanaşmam, Azərbaycanın gələcəyi ilə bağlı fikirlərimin gerçəkləşməsi üçün çalışıram. Ona görə də belə sorğular hər bir ölkədə olur. İndi bu sorğunun əsaslı və ya əsassız olduğunu deyə bilmərəm. Hər halda, ümid edirəm ki, Azərbaycana qarşı müəyyən dərəcədə bu seçki

prosesi hansısa bir xaricdən gələn ittihamların, iradların səslənməsinə imkan verməyəcək, 7 fevraldan sonra daha bir islahatçı mühitin yaranmasının şahidi olacağıq".

Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev bu sorğunun nəticələrindən razı deyil: "Bu sorğular reyting toplamaq xarakteri daşıyır. Bunlar qoxusu şirin olan etir kimi bir şeydir. Bunu iyləmək olar, amma içmək olmaz. İndi bu sorğunu bilirməm ki, kimlər keçirir. Fakt olan odur ki, oradakı namizədlər faktiki hakimiyyətin namizədləridir. İlham Əliyev icra hakimiyyətidir, qalan 4 namizəd qanunverici hakimiyyətdə təmsil olunur. Bir mən müxalifəti təmsil edirəm. Fuad Əliyev də müstəqildir. İndi belə çıxır ki, bizim xalqın yüzə yüz faizi hakimiyyətə səs verəcək. Bu baxımdan da bu sorğunu sifarişli sorğu hesab edirəm. Bunu açıq şəkildə deyirəm. Qərəzli sorğu olduğu açıq şəkildə görünür. Görüşlər barədə deyə bilərəm ki, sərt tənqidi çıxışlar etmişik, öz təkliflərimizi vermişik, ən böyük görüşləri biz keçirmişik. Bir adam belə bizim görüşlərdən yarımcıq getməyib. Amma başqa namizədlərin görüşlərindən adamlar to-

pa-topa çıxıb gediblər. Bu baxımdan, bu sorğunu qərəzli hesab edirəm. Bizim üçün əsas məqsəd bu proseslərdə iştirak etmək idi. Çünki ölkəmizə ciddi şəkildə basqı var. Bu basqının qarşısı alınmalıdır. Ölkədə demokratik və azad seçkilər keçirilməlidir.

Bojkot müxalifəti, müxalifətin bojkotu...

Dövlət müstəqilliyi bərpa olunandan sonra ilk seçki prezident seçkisi olub. AXC 1991-ci il sentyabrın 8-də keçirilən həmin seçkini bojkot edib. 1991-ci ilin 29 dekabr referendumu - dövlət müstəqilliyi haqda konstitusiyaya aktının ümumxalq səsverməsində təsdiqlənməsi AXC-nin iştirakı ilə keçirilib.

1992-ci il iyunun 7-də keçirilən növbədənəkar prezident seçkisində AXC-nin lideri Əbülfəz Elçibəy dövlət başçısı seçilib.

1993-cü ilin iyun ayında Əbülfəz Elçibəy hərbi-siyasi qiyamla devrilib, Milli Məclisin qərarı ilə vəzifədən götürülüb, avqustun 29-da həmin qərar ümumxalq referendumunda təsdiqlənib. AXC və Müsavat 29 avqust referendumunu, o cümlədən oktyabrın 3-də keçirilən növbədənəkar prezident seçkisini bojkot edib.

1995-ci il noyabrın 12-də parlament seçkisi və yeni konstitusiyanın qəbuluna dair referendum keçirilib. AXC və Müsavat həmin ümumxalq səsvermələrində iştirak edib.

1998-ci ilin 11 oktyabr prezident seçkisi AXC və Müsavatın iştirakı olmadan keçirilib.

AXCP və Müsavat 12 dekabr 1999-cu ilin bələdiyyə seçkilərinə və 2000-ci il noyabrın 5-nə düşən parlament seçkisinə qatılıb.

2002-ci il avqustun 24-də Azərbaycan Konstitusiyasına dəyişiklik referendumu bojkot olunub.

2003-cü il oktyabrın 15-də keçirilmiş prezident seçkisinə AXC və Müsavat öz namizədləri ilə qatılıb. Sonra AXC öz namizədini başqa bir namizədin xeyrinə geri çəkib.

AXCP və Müsavat 17 dekabr 2004-cü ildə keçirilən bələdiyyə seçkilərinə qatılmayıb.

2005-ci il noyabrın 6-da keçirilən parlament seçkisində AXC və Müsavat başqa qurumların da yer aldığı bir blokda iştirak edib.

2008-ci il oktyabrın 15-də keçirilən prezident seçkisi bojkot olunub.

AXCP və Müsavat 2009-cu il martın 18-də keçirilən konstitusiyaya dəyişiklik referendumunda iştirak edib.

23 dekabr 2009-cu ilin bələdiyyə seçkiləri bojkot olunub.

2010-cu il noyabrın 7-də keçirilən parlament seçkisində AXC və Müsavat bir blokda qatılıb.

2013-cü il oktyabrın 9-da keçirilən prezident seçkisində AXC və Müsavat başqa təşkilatlarla birgə - vahid namizətlə iştirak edib.

23 dekabr 2014-cü ilin bələdiyyə seçkiləri bojkot olunub.

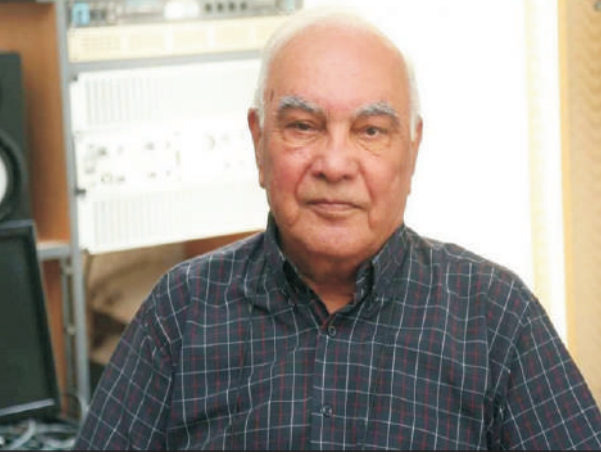
AXCP 1 noyabr 2015-ci ilin parlament seçkisinə qatılmayıb, Müsavat Partiyası əvvəl iştiraka qərar verib, sonra yarıdan çıxıb.

26 sentyabr 2016-cı ilin konstitusiyaya dəyişiklik referendumu, 11 aprel 2018-ci ilin növbədənəkar prezident seçkisi, 23 dekabr 2019-cu ilin bələdiyyə seçkiləri bojkot edilib.

Müsavat Partiyası 2020-ci il fevralın 9-da keçirilən növbədənəkar parlament seçkisinə qatılıb, AXC bojkot qərarı verib.

AXCP və Müsavat bu seçkidə də iştirak etmirlər.

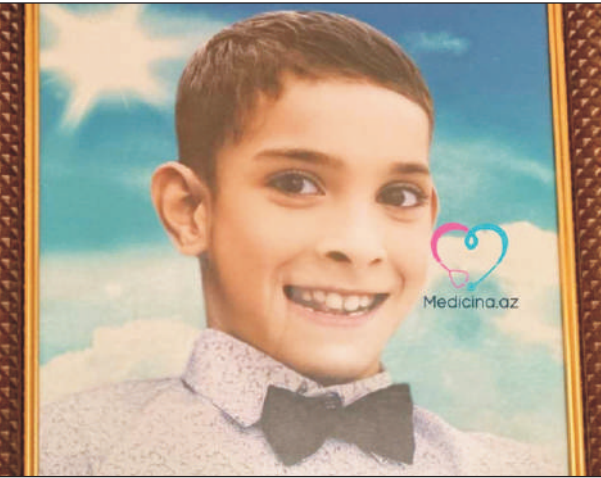
Cavanşir Quliyevin müalicəsi üçün Bakıdan tapşırıq

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti Mehriban Əliyevanın tapşırığı ilə Əməkdar incəsənət xadimi, bəstəkar Cavanşir Quliyevin müalicəsinə fond tərəfindən dəstək verilir.

APA xəbər verir ki, Türkiyədə səfərdə olan Cavanşir Quliyevin fevralın 5-də səhər saatlarında halı pisləşib. 74 yaşlı bəstəkar xəstəxanaya yerləşdirilib. Onun beyninə qan sızdığı bildirilir.

Peyvənd olunmayan uşaqlar bağçaya qəbul edilmir?

Son zamanlar qızılca virusunun uşaqlar arasında sürətlə yayılması fonunda bağçalarda uşağın qızılcaya qarşı peyvənd olunması ilə bağlı arayış tələb edildiyi iddia olunur. İddialar sosial şəbəkələrdə də geniş müzakirə olunur. Məsələ ilə bağlı Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyindən "Trend"-in sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Məktəbəqədər təhsil müəssisəsinin Nümunəvi Nizamnaməsi" haqqında qərarının 3-cü maddəsinin 4-cü bəndinə əsasən mübadilə sənədi tələb olunur. "Mübadilə vərəqəsi - uşağın doğuşdan etibarən keçirdiyi xəstəliklər və vurulmuş peyvəndlər haqqında məlumatları özündə əks etdirən sənəddir. Mübadilə vərəqi də daxil olmaqla, yuxarıda qeyd edilən sənədlərdən hər hansı olmadıqda uşağın bağçaya qəbulu mümkün deyil", - qurumdan bildirilib.

Ürəyi dayanan insan nə görür?

İnsanın ürəyi bütün orqanlardan ən sonda "ölən", fəaliyyətini dayandıran orqandır. Amma alimlər ürək dayandıran sonra beynin hələ də aktiv olduğunu güman edir.

"Medicina" xəbər verir ki, Nyu-York Tibb Məktəbinin tədqiqatçıları ürəyi dayansa da həyata qaytarılan pasiyentlər üzərində apardıqları araşdırmanın nəticəsində maraqlı faktlar əldə ediblər. Araşdırma göstərib ki, beyin hətta oksigensiz qalsa da 10 dəqiqədən artıq fəaliyyətini davam etdirə bilir və düşünmə qabiliyyətini itirmir.

Ürəyi dayansa da sonradan bərpa edilən xəstələrin 40%-i ölsələr də düşüncə və xəyal, xatirə canlandırma qabiliyyətlərinin qaldığını bildiriblər. O dünya ilə bu dünya arasında qalanlar daha aydın, iti qavrayışa malik olub, qorxusuz, ağrısız ətrafda baş verənləri hiss ediblər və ya xatirələr canlandırıblar.

Alimlər bildirir ki, bu heç də hallüsinasiya deyil, real hiss və görüntülərdir.

Hələ ki beynin ürəksiz də fəaliyyətinin sirri və mexanizmini açıqlaya bilmirlər.

Tovuzda azyaşlı qızılcadan ölüb. Rayonun Qədirli kənd sakini 2014-cü il təvəllüdlü Yusif İsmayilov fevralın 4-dən Tovuz rayon Mərkəzi Xəstəxanasına yerləşdirilib. Həkimlərin tibbi müdaxiləsinə baxmayaraq 10 yaşlı Y.İsmayilov fevralın 5-də dünyasını dəyişib.

niya kimi ölkələrdə qızılcanın daha sürətlə yayılması qeyd olunub. Məlumatla görə, uşaqların sağlamlığına sarsıdıcı təsir göstərən qızılca bəzi hallarda ölümcül nəticələrə gətirib çıxarır və uşaqların immun sistemlərinin zəifləməsinə səbəb olur, onları bir çox yoluxucu xəstəliklərə, o cümlədən pnevmoniyaya qarşı daha həssas edir.

si"ndə 270 çarpayından ibarət şöbə təşkil edilib. Eyni zamanda rayon mərkəzi xəstəxanalarının yoluxucu xəstəliklər şöbələrində, həmçinin N.Nərimanov adına 1 saylı Uşaq Yoluxucu Xəstəliklər Xəstəxanasında (uşaqların) da qızılca xəstəliyinə yoluxan və ya yoluxduğu güman edilən xəstələrin müalicəsi aparılır", - deyə əlavə edilib.

Başqa belə xəstəlik olmadığı üçün çox vaxt klinik olaraq bu diaqnoz qoyulur. Yeni heç analize ehtiyac olmur, amma hər ehtimala qarşı analize də göndərilir. Ona görə təsdiqini tapır. Biz də müşahidə edirik, qızılca xəstələri bizə müraciət edirlər. Tam xarakterik qızılca əlamətləridir. Bir də qızılcanın letallığı beş faizdir, çoxdur. Yeni koronaviusdan

Qızılca azalıb, amma can almaqda davam edir

"Bir həftədən artıq qızdırma davam edirsə..." - həkimdən xəbərdarlıq

"Medicina"-nın əldə etdiyi məlumata görə, 10 yaşlı Yusif İsmayilov anadangəlmə serebral iflic xəstəsi və əlil idi. Valideynləri illərlə onu müalicələrlə yaşadırdı.

Ailənin yaxınları bildirib ki, uşaq Tovuz xəstəxanasına yerləşdirilib, amma həkimlər uşağın ağır olduğunu görərək Bakıya təxliyə məqsədilə 113-ə çağırış ediblər. 113 isə saturasiyanın aşağı olduğunu əsas götürərək, bu vəziyyətdə maşını sürə bilməyəcəyini deyib.

Təxliyə üçün saturasiya azı 95 olmalıdır, bu isə kifayət qədər yaxşı saturasiyadır. Həkimlərin və Tovuz rayon xəstəxanasının həkimlərinin söylərinə baxmayaraq, onu xilas etmək mümkün olmayıb.

Həkimlərin bildirdiyinə görə, uşaqda immun çatışmazlığı olduğu üçün bədənə səpkiləri üzə çıxara bilməyib və el arasında deyildiyi bir hal - qızılcanın daxilə keçməsi baş verib.

Yusifin bacısı da qızılca idi və ev şəraitində normal şəkildə keçirib.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, qızılca ilə bağlı həkimlər arasında fikir ayrılığı yaranır. Bəziləri bildirir ki, virusun forması dəyişib, ona görə ağırlaşmalarla səbəb olur. Bir qisim həkim isə bu fikirlə razılaşmır, bunların şişirdilmiş məlumat olduğunu deyir. Fakt isə ondan ibarətdir ki, peyvənd olunanlar da virusa yoluxur, xəstəliyi ağır keçirir. Eyni zamanda xəstəliyi bir dəfə keçirənlər də qızılcaya yoluxur, onlarda da virus ağır gedişatla özünü göstərir. Bu kimi faktlara görə xəstəliyin qızılca olmadığını iddia edənlər də az deyil...

Qeyd edək ki, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı Avropada qızılcaya yoluxma hallarının 45 dəfə artdığını açıqlayıb. Açıqlamada xaricdən qayıdan səyahətçilərdə yoluxma hallarının qeydə alındığı bildirilib. Bundan əlavə, məlumatda ABŞ və Böyük Brita-

Yoluxucu xəstəliklərlə mübarizə xidmətinin təkmilləşdirilməsi və optimallaşdırılması, xəstəliklərin aşkarlanması, diaqnostikası və müalicəsi üzrə tədbirlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədilə payız-qış mövsümündə Azərbaycan ərazisində qızılca xəstəliyinə qarşı profilaktik tədbirlərin tərkib hissəsi olaraq TƏBİB-in tabeli tibb müəssisələri daxilində sanitariya-gigiyena tədbirlərinin və qızılcaya qarşı epidemioloji nəzarətin gücləndirilməsinin həyata keçirilməsi təcili və təxirəsalınmaz tibbi yardım şöbələrində çeşidlənməsi, müalicəsi, ağırlaşmaların idarə olunması, köçürülmələri və çarpayı fondunun idarə olunması, əlaqədar şöbələrin tibbi avadanlıqlarla, sərfiyatla təmin edilməsi həyata keçirilir. Bakı, Sumqayıt və regionlarda qızılca xəstəliyinə yoluxan və ya yoluxduğu güman edilən xəstələrin (böyüklərin) stasionar müalicəsi məqsədilə Sabunçu Tibb Mərkəzinin strukturunda olan "Məhəmməd müvəqqəti modul tipli xəstəxana komplek-

Xatırladaq ki, Azərbaycanda son illər yoluxucu xəstəliklərə qarşı aparılan profilaktik tədbirlər nəticəsində qızılca xəstəliyi üzrə sabit epidemioloji vəziyyət müşahidə olunsa da, 2023-cü ilin aprel ayından başlayaraq əhali arasında bu xəstəliyin sporadik yayılma halları qeydə alınıb. Yoluxma əsasən uşaqlar arasında müşahidə edilib. 2022-ci ildə ölkə ərazisində 1 nəfərdə qızılcaya yoluxma halı qeydə alınsa da, 2023-cü ilin yanvar-noyabr aylarında 1493 nəfər bu xəstəliyə yoluxub.

İnfeksionist-hepatoloq Mərdan Əliyev mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, virusun klinik gedişindən məlum olur qızılca xəstəliyidir, ya yox: "Bu elə bir xəstəlik deyil ki, başqa viruslarla dəyişik salınsın. 3-4 gün qızdırma olur, sonra səpgi başlayır. Səpgi də mərhələli şəkildə olur, yəni üzdən başlayır, üzü aşağı doğru davam edir. Sine, yuxarı ətraflar, sonra aşağı ətraflara gedir. Tipik qızılca səpgilərinin xüsusiyyəti bu olur. Xırda səpgilər olur, bunlar birləşib hiperemiyaya yaranır, yeni səpgilər ləkəli şəkildə olur. Bir də bunu analizlə də bilmək olur. Analizlərdən baxanda da bunu dəqiqləşdirə bilirik. Burada klinik gediş tam qızılcaya xarakterikdir.

xeili çoxdur. Koronavirusedə letallıq 2-3-dür, burada amma 5 faizdir. Xüsusən də 2 yaşlı uşaqlarda və 20 yaşdan yuxarı şəxslərdə xəstəlik ağır keçir. Bir sözlə, bu, yüngül xəstəlik deyil, ehtiyatlı olmaq lazımdır".

İnfeksionist "Amma bəzi pediatrlar bildirir ki, qızılcanın gedişatı indi fərqlidir, misal üçün, səpgilər 3-4 günə bilinirdisə, indi bir həftədən sonra üzə çıxır. Ağırlaşmaların səbəbi bununla bağlıdır mı? İnsanlar müalicə üçün geyikirlərmi?" sualına belə cavab verdi: "Bəli, qızılca zamanı 3-4 gün hərarət olur, bəzən iki gün olur. Sonradan səpgi başlayır. Səpgi dövründə də qızdırma olur. Belə deyək, bir həftədən artıq qızdırma davam edirsə, artıq ağırlaşma ehtimalı çoxalır. Səpgi başlayandan sonra iki gün qızdırma olur, düşməlidir. Düşmürsə, artıq ağırlaşma ehtimalı var. Ona görə ehtiyatlı olmaq lazımdır və bir həftədən artıq qızdırma olursa, həkimə göstərmək lazımdır. Bir də valideynlər uşaqlarını soyuğa verməməlidir, ev şəraitində bol maye vermək lazımdır. Evin havası tez-tez dəyişilməlidir. Uşaqların hərarəti tez-tez yoxlanmalıdır".

□ **Afaq MİRƏYİQ**,
"Yeni Müsavat"

Köçeryanın oğlu yenə həbs olunacağından qorxur

Ermənistan parlamentinin müxalif "Hayastan" fraksiyasını təmsil edən deputatı, eks-prezident Robert Köçeryanın oğlu Levon Köçeryan yenidən həbs olunma biləcəyini istisna etməyib.

Bu barədə "Sputnik Armenia" məlumat yayıb.

İki aya yaxın istintaq təcrübəsində olan bala Köçeryan iddia edib ki, onun yenidən həbsi hüquqi baxımdan absurd olardı, lakin siyasi baxımdan bu, çox ehtimal olunan ssenaridir.

O, jurnalistlərə açıqlamasında bildirib ki, həbs hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşlarının sevimli üsuluna çevrilib, obyektiv zərurət olmasa belə, ondan son dərəcə tez-tez istifadə olunur. Köçeryan ibtidai istintaq mərhələsində azyaşlı uşaq analarının həbsini qəbul edilməz hesab etdiyini deyib.

Onun sözlərinə görə, bu, hətta Köçeryan onlarla siyasi barrikadaların əks tərəflərində olsa belə, parlament sədrinin qardaşının həyat yoldaşının həbsinə də aiddir.

Ilin sonuna qədər Avropa Parlament Assambleyası Azərbaycan nümayəndə heyətinin qurumda səlahiyyətini təsdiq etməsə, rəsmi Bakı Avropa Şurasında və İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinə üzvlüyünü da-

AŞ PA-nın Bakıya qərəzinin daha bir səbəbi - Xankəndidə ofis istəyirmişlər

Ekspert: "Bu yanaşmaya nə ad veririksə-verək, bunun əsl adı düşmənçilikdir"

yandırma bilər. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Parlamentlərarası İttifaqın rəhbəri ilə görüşündə bununla bağlı rəsmən bəyanat verib.

Məlum olduğu kimi, əslində AŞ PA öz müşahidə missiyasının seçkilərə buraxılması səbəbindən Azərbaycana qarşı mövqeyini sərtləşdirib.

Bu haqda mötəbər mənbələrdən verilən məlumata görə, qurumun bu istəyinin pərdəarxasında isə Ermənistanla bağlı məsələ dayanır. Belə ki, AŞ PA Qarabağda qondarma seçkiləri müşahidə etmək imkanı axtarıb. "Seçkidən sonra" isə bu monitoring missiyalarını Xan-

kəndi və Şuşa şəhərlərində daimi ofislərinə çevirmək istəyib.

Məqsəd Qarabağda erməni əhalinin hüquqlarının guya pozulması ilə bağlı Avropa strukturlarında qərarlar verilməsi üçün hüquqi məlumat yaratmaq olub. Azərbaycan isə buna imkan verməyib. Buna isə AŞ PA Azərbaycan nümayəndə heyətinin səlahiyyətlərini təsdiq etməməklə cavab verib.

Xatırladaq ki, Avropa İttifaqı da Ermənistanla sərhəd ərazilərdə "sabitliyə töhfə vermək" məqsədilə mülki missiya yaradıb. Bu missiya sərhədyanı ərazilərdə Ermə-

nistanın maraqlarını qoruyur və bu yaxınlarda daha 1500 patrul göndərilib.

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov burada sadə bir səbəb görür. O da Azərbaycanın uğurlarıdır: "Biz artıq müstəqilliyimizin ilk illərindən Qərb ölkələrinin və strukturlarının Ermənistanla Azərbaycan arasında yaranmış münasibətə nə qədər ləyaqətsiz bir mövqe tutduğunun şahidiyik. Biz Qərbin bu yanaşmasına bir çox hallarda ikili standartlar deyirik, bəzən də bunu xristian həmrəyliyi adlandırırıq. Bu yanaşmaya nə ad veririksə-verək, bunun əsl adı düşmənçilikdir. Bir tərəf ki, demokratiyadan, insan haqlarından danışır, erməni vəhşiliyinin qurbanı olmuş bir milyona qədər qaçqınımızı görmək istəmirsə, yerlə yeksan edilmiş yüzlərlə yaşayış məntəqələrimizin acınacaqlı mənzərəsinə göz yumursa, o tərəfin adı elə düşməndir. Bunlar indi də Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunmasından endişəlirlər. Həzm edə bilmirlər! Şokdadırlar! Özlərinə sual verirlər - necə oldu ki, Azərbaycan kimi kiçik bir dövlət, bizim Cənubi Qafqazda qurmaq istədiyimiz oyunu bu qədər sürətlə və heç bir iz buraxmadan poza bildi. Hər şey əllərindən çıxdı. Nə qədər çalışsalar da sonuncu antiterror əməliyyatlarından "insan haqlarının pozulması", "genosid" kimi alətlər düzəldə bilmədilər. Bunu da bacarmadılar! Çünki Azərbaycan Ordusu sentyabr ayının 19-da o qədər peşəkar bir əməliyyat həyata keçirdi ki, bir ermənin burnu belə qanamadı. Azərbaycan rəhbərliyi bu prosesləri o qədər yüksək ağılla idarə etdi ki, qarşı tərəf deməyə söz belə tapa bilmədi. Bax Qoca qitəyə sahiblik etmək istəyən Fransanı və Almanıyanı qıcıqlandıran da bunlardır. Bunlar Avropa Birliyinin harayında deyillər. Fransa kimi xarici siyasəti

çirkab üzərində qurulmuş bir ölkə öz harayındadır. Bunlar uzağa baxırlar. Anqlosaksların uzaq planlarından çox endişəlirlər. Bunlar İngiltərənin Avropa Birliyindən çıxmasını sadə bir məsələ hesab edəcək qədər axmaq deyillər. Bilirlər ki, gələcək dünya ABŞ-la Çin arasında bölüşdürüləcək, Avropa Birliyi kimi normal ittifaq olan bir struktur isə tamamilə parçalanıb dağılacaq. Bu səbəbdən indidən öz günlərini ağlayırlar. Afrikadan qovulduqda sonra Fransaya ayaqda qalmaq üçün yeni resurs ölkələrində əsaslanmaq lazımdır. Dəfələrlə yazmışam - Fransanın erməni sevgisi yoxdur - fransızlar erməni xislətinin nəyə qadir olduğunu türklərdən daha yaxşı bilirlər. Onlar bu gün Cənubi Qafqaza girmək üçün əldən çıxan imkanlarını məhz tarix boyu böyük güclərin əlində alət olmuş ermənilərdən istifadə edərək bərpa etməyə çalışırlar. Ancaq necə? Bax bu necəni AŞ PA kimi oyuncaq strukturların əli ilə etməyə çalışırlar. Makron kimi xəstə tənəbbüllü cılız bir siyasətçi başa düşmək istəmir ki, Azərbaycan 30 ildən sonra qanlı işğaldan azad etdiyi torpaqlarına yadların təkrar girməsinə imkan verməz".

Q Cavanşir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Ermənistanın "başqa ölkələrdən də silah alırıq" iddiası

Çox güman ki, İrəvana silah satan digər ölkələr Yunanıstan və yunan Kipridir

Hindistan və Fransa Ermənistanın müdafiə sektorunda əsas tərəfdaşlarına çevrilib. Bu barədə Ermənistanın İctimai Televiziyasına müsahibəsində ölkənin müdafiə naziri Suren Papikyan bildirib. "Silah və texnikanın əldə edilməsinin şaxələndirilməsi prosesində biz yeni tərəfdaşlar tapmışıq və bir çox supergüclərlə əlaqələr qurmuşuq. Xüsusən də Hindistan və Fransa müdafiə sahəsində bizim əsas tərəfdaşlarımıza çevrilib. 2022-ci ilin sentyabr hadisələrindən sonra (Ermənistan-Azərbaycan sərhədində toqquşmalar) mövcud bazarların və imkanların (Rusiya silahlarının alınması üçün) bizim üçün bağlandığı bəlli olanda biz diversifikasiyanın təmin edilməsi məsələsini qaldırdıq. Bu istiqamətdə bizim əhəmiyyətli irəliləyişlərimiz və uğurlarımız var", - deyər Papikyan bildirib.

Bundan əvvəl Paşinyan bildirmişdi ki, Ermənistan Rusiya ilə respublikanın silahlı qüvvələrinin islahatı konsepsiyasını həyata keçirməyə davam edə bilməz və hərbi-texniki əməkdaşlıq qurmaq üçün ölkələr axtarışındadır. "2022-ci ilin yanvarında bu konsepsiya hazır idi, lakin 2022-ci ilin qış hadisələri buna imkan vermədi".

Maraqlıdır ki, Ermənistan

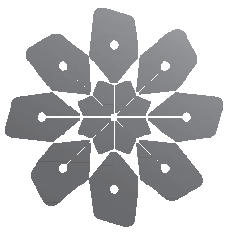
Fransa və Hindistanı ölkənin yeni silahlanma müttəfiqləri kimi rəsmən elan edir. Üçüncü-dördüncü ölkələrin də olduğu deyilir, amma onların adı hələ çəkilmir.

Məsələ ilə bağlı "Bakı-Xəbər"ə açıqlama verən hərbi ekspert Ramil Məmmədli hesab edir ki, Ermənistanın belə bir açıqlama ilə çıxış edəcəyi gözlənilən idi: "Onsuz da bu istiqamətdə proses gedirdi. Ermənistan Fransa və Hindistandan silah tədarük etdiyini gizlətmirdi. Rusiya ilə münasibətlər soyuqlaşdıqca, Paşinyan

hakimiyyəti bu istiqamətdə daha çox səy göstərirdi. Əslində Fransa Ermənistanın hərbi təminatında əvvəllər də müəyyən qədər iştirak edib. Bu vasitələr daha çox rabitə avadanlıqları ilə bağlı idi və bu daha çox yardım formasında həyata keçirilirdi. Bunu belə təqdim etməyə cəhd edirdilər ki, Ermənistanın zəruri müdafiə silahlarına ehtiyacı var. 2020-ci ildən sonrakı dövrdə Ermənistan-Fransa hərbi texniki əməkdaşlığının dərinləşdirilməsi ilə bağlı ciddi addımlar atıldı. Ermənistan müdafiə nazirinin Fransaya səfəri zamanı hərbi-texniki əməkdaşlığa dair konkret sənədlər imzalandı. Daha əvvəl razılaşdırılmış müqaviləyə əsasən Ermənistan zirehli texnikalar gətirildi. Radiolokasiya sistemlərinin və radioelektron mübarizə sistemlərinin Ermənistanla verilməsi Fransanın məqsədinin Ermənistan vasitəsilə Qafqazda

nəzarəti həyata keçirmək olduğunu ortaya qoyur. Ötən il Fransanın müdafiə naziri Sebastyen Lekornu Fransanın üç ədəd GM 200 radarının satışı və "Mistral" zenit raketlərinin gələcək tədarükü ilə Ermənistanla hava hücumunda müdafiə potensialını yaxşılaşdırmağa kömək etdiyini bəyan edib. O, həmçinin qeyd edib ki, Fransa Ermənistanla quru müdafiə qüvvələrinin hazırlanmasına kömək edəcək və ölkənin silahlı qüvvələrini islah etmək və modernləşdirmək səylərini dəstəkləyəcək. Ermənistanın Hindistandan aldığı silahlar da əsasən Fransa lisenziyası ilə istehsal olunan silahlardır. Nəzərə alsaq ki, Ermənistan KTMT qərarlarına riayət etmir, bu, Rusiyadan uzaqlaşmağın göstəricisidir. Həmçinin Ermənistan üçün Rusiyadan silah tədarük etmək artıq prioritet deyil. Çox güman ki, Ermənistan silah satan digər ölkələr Yunanıstan və yunan Kipridir. Çünki bu ölkələrlə Ermənistan arasında hərbi əməkdaşlıq genişlənir".

Q "Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Elmi-kütləvi, mədəni-maarif, təhsil proqramlarının hazırlanması

Son vaxtlar cəmiyyətdə ölkənin ictimai-siyasi həyatı, problemlərindən fərqli olaraq, qeyri-ciddi mövzulara daha çox diqqət göstərilir. Cəmiyyətin populyarlaşdırıb, fenomen edib, ortaya çıxardığı adamlar, onların yaratdığı qalmaqallar indi əsas müzakirə mövzusunə çevrilib. Bu xüsusən Tik-Tok sosial şəbəkəsində özünü daha çox büruzə verir.

Bəs nə etmək lazımdır? O da məlumdur ki, mətbuatın, medianın ictimai fikrə təsir gücü böyükdür. Gənc nəslin müsbət istiqamətdə formalaşması üçün mətbuatda, mediada hansı maarifləndirici, mədəni-maarif proqramları hazırlana bilər və yaxud hazırlanmalıdır?

Mövzu ilə bağlı Yeni Yaxarlar və Sənəçilər İctimai Birliyinin sədri, yazıçı-kulturoloq Aydın Xan Əbilov “Yeni Müsavat”a danışdı: “Bu məsələ ilə bağlı 20 il bundan əvvəl verdiyimiz proqnozlar artıq reallaşmağa başlayıb. Bəli, radio və televiziya, yazılı mətbuat, o cümlədən qəzet və jurnallar, təbliğat-təşviqat xarakterli yazılı məlumatları özündə cəmləşdirən müxtəlif informasiyalar vaxtilə ictimai rəyə çox böyük təsir göstərə bildirdi. Sovet dövründə bu cür ideoloji vasitələrdən istifadə edərək, insanların beyninə kifayət qədər təsir edə bilirdilər. Əlbəttə ki, bunun müsbət və

mənfi tərəfləri var idi.

İllər keçdi və daha bir fərqli bir texnologiyalar ortaya çıxmağa başladı. Bu texnologiyalar ilə məlumatların ötürülməsi, yayılması və böyük mənada insan şüuruna, toplumun dünyagörüşünə, fikirlərinə təsir edən formatlar ortaya qoydu. Təəssüf ki, bu formatlar Azərbaycanda milli deyil, hamısı qlobaldır. Məsələn, sosial şəbəkələr, mesencerlər, çatlaşma platformaları, “YouTube” kimi videogörüntülü portallar və sairədir. Hər nəsil də özünə uyğun bir platforma, ona uyğun bir texnologiya seçir və ona daha çox güvənməyə çalışır. Məsələn, daha yaşlı nəsil yazılı məlumatlara daha çox güvənir. Buna qəzetlər, jurnallar daxildir. Orta nəsil isə daha çox radio televiziya, bir qədər də internet saytlarına güvənir. Yeni nəslin özünü də bir neçə yere bölmək olar. Məsələn, gənclər daha çox Facebook, Instagram, YouTube kanallarına gü-

Elm, təhsil

ÜSAVAT
N 23 (8396) 7 fevral 2024

“Yeni nəsil yazılı informasiyaları iqnor edir, ona görə də...”

Qeyri-ciddi mövzulara niyə diqqət çoxdur?

formasında olan informasiyaları yeni nəsil iqnor edir, özündən kənarlaşdırır.

Dövlət qurumları, xüsusən Mədəniyyət, Təhsil nazirlikləri, Ailə, Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi və Dini Komitə bu məsələyə xüsusi önəm verməlidir. Lakin təəssüf ki, qeyd olunan qurumların heç birində bununla əlaqədar ciddi ekspertlər yoxdur və yaxud bu sahədə olan ciddi ekspertlərin rəyi nəzərə alınmır.

Bir məsələni də qeyd etmək istərdim, müşahidə edirik ki, telekanallarda yeni nəslin formatına uyğun hansısa texnologiyalardan istifadə edib, qalmaqal, şou yaradılır, yeni nəsil də həmin ona baxmağa çalışır, hətta Tik-Tok-da, Instagram-da və yaxud digər platformalarda paylaşırlar. Deməli, istəsək telekanalların, yazılı mətbuatın imkanlarından istifadə edib, yeni nəsle təsir göstərə bilərik. Amma bunun üçün də əlbəttə ki, ciddi şəkildə xüsusi layihələr, proqramlar həyata keçirmək lazımdır. Lakin hələlik bu layihələri maliyyələşdirən olmadığından bu işlər lazım olan perspektivi verə bilmir”.

vənir, orada özlərinə aid, maraqlı məlumatlar axtarıb tapmağa çalışır. Yeniyetmələr isə Tik-Tok və görüntülü, səsli materialların əsarəti altındadır. Hər nəslin də özünə uyğun fenomenləri olur. Məsələn, yaşlı nəslin ən çox sevdiyi aktyor Xalq artisti Rasim Balayevdir, yeni nəsil Müşfiq Şahverdiyev, Elməddini bəyənir.

Bu baxımdan cəmiyyətin müəyyən problemləri işıqlandırmaq lazımdır.

landırmaq media orqanlarının ünvanlandığı auditoriya var. Bunlar daha çox dövlət qurumlarında çalışanlar, ziyalılar, həkimlər və sairə insanlardır. Orta nəsil informasiyanı daha çox sənəçilərdən, aktyorlardan, televiziyaçıdan almağa çalışır və onlara güvənir, inanır. Yeni nəsil isə əksinə, tiktokerləri qəhrəmana çevirir, onlara hədiyyələr atır, onları varlandırırlar. Tiktokerlər

də istənilən vaxt onların düşüncəsini formalaşdırma, istiqamətləndirə bilirlər.

Əlbəttə ki, belə bir mövcud vəziyyətdə mətbuatda hansısa məsələni o demək deyil ki, biz gənclərə, yeni nəsle hansısa formada təsir edə bilərik. Qeyd etdiyim kimi, mətbuat və media gedən həmin materiallar, informasiyalar gənc nəsle gəlib çatmır. Çünki yazılı, mətn

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasən nəşr olunur. Yazını hazırladı: Xəlidə GƏRAY

Əsgərlikdən yayınmaq üçün saxta sənəd hazırlayanlara cinayət işi açıldı

Müddətli həqiqi hərbi xidmətdən yayınmaq məqsədilə ali təhsil almaq barədə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qəbələ rayon şöbəsinə təqdim edilməsi üçün saxta arayışlar hazırlayan şəxsin qanunsuz əməlləri ifşa edilib.

Bu barədə Baş Prokurorluq məlumat yayıb.

Bildirilib ki, Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində aparılan araşdırma zamanı Xəlilov Fuad Elçin oğlu tərəfindən 2023-cü ildə müddətli hərbi xidmət keçməkdən yayınmalarına köməklik göstərilməsi məqsədilə 2 nəfər Qəbələ rayon sakininin guya Türkiyə Respublikasının Sakarya Universitetində təhsil almalarına dair saxta sənədlər hazırlaması və bunun müqabilində həmin şəxslərin valideynlərindən müxtəlif vaxtlarda ümumilikdə 6300 manat pul almasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Toplanmış sübutlar əsasında Baş İdarədə Cinayət Məcələsinin 178.2.2 (dələduzluq, təkrar törədildikdə) və 320.1-ci (rəsmi sənədi qanunsuz hazırlama və satma) maddələri ilə cinayət işi başlanaraq istintaqın aparılması üçün aidiyyəti üzrə daxili işlər orqanlarına göndərilib.

Müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan boyun qaçırma hallarına qarşı kompleks mübarizə tədbirləri bundan sonra da davam etdiriləcək.

Toyda atəşə görə Azərbaycan diasporu sədrinin oğlu saxlanıldı

Qaraçay-Çerkes Respublikasındakı Azərbaycan diasporu sədrinin oğlu toy şənliyi zamanı dostları ilə birlikdə Çerkessk küçələrində atəş açmağa başlayıb. Nəticədə təhlükəsizlik qüvvələri “Odlar Yurdu” təşkilatında yoxlamalara başlayıb.

Bakupost.az xəbər verir ki, bu barədə SHOT Telegram kanalı məlumat yayıb.

Xəbəre görə, bu yaxınlarda yerli Azərbaycan diasporunun rəhbəri İlham Əhmədovun oğlu Kamal Əhmədov yoldaşlarından birinin toyunu keçirib. Restoranda Azərbaycan bayraqları olan bir neçə bahalı avtomobil dayanıb, sonra onlardan 10 gənc düşüb. Onlar avtomat və tapançaları çıxarıb atəş açmağa başlayıblar.

Belə bir performansın yerli sakinləri qorxutduğu qeyd edilir. Əhmədov və onun 9 dostu həbs edilib, barələrində hüquq-mühafizə orqanlarına təbə olmama maddəsi ilə protokollar tərtib edilib. İşin materialları məhkəməyə təqdim olunub.

Hüquq-mühafizə orqanları yerli diasporun - 1700 nəfərin daxil olduğu “Odlar Yurdu” mərkəzinin fəaliyyəti ilə də maraqlanıb.

General oğlunun toyunda nə baş verib?

Elman Orucov olay haqqında ilk dəfə danışdı

Naxçıvanda yerləşən Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyin sabiq reisi, general-mayor Elman Orucov oğlunun toyunda Gununesi.info-ya “bomba həyəcanı” yaşanması barədə danışdı.

Uzun illər Azərbaycan ordusunda xidmət etdiyini vurğulayan Elman Orucov bildirib ki, adının mediada belə xoşagəlməz hadisədə hallandırılmasından məyus olub: “Mən həyatımın böyük hissəsini hərbi xidmətə həsr etmişəm. Say-sız-hesabsız xidmətlərim var. Bunlar ola-ola istəməzdim ki, toyda yaşanan bir xoşagəlməz olayı yazasınız. Yazdıqlarınızda narazı qaldığım bir məqam var. İddia edirsiniz ki, guya toyda əməlli-başlı həyəcan olub, masaların altına baxılıb, hamı qorxu içində olub və sair. Yoxlamaya gələnər mülki geyimli polislər olub. Sərbəst və müasir texniki avadanlıqlarla baxış edib, sakitcə gediblər. Ötən il də məhkəmə oldu və bitdi. Prosesdə zərərçəkən olmuşam və şikayətçi olmadığım üçün həmin zabıtə şərti cəza verdilər. Mən şikayətçi olsaydım, indi 10 illik cəzasını çəkirdi. Nəzərə aldım ki, gənc leytenantdır, həyatı yaxşı başa düşmür. Ona görə də tutulmasının tərəfdarı olmadım. Bu gün o, zabıt qismində xidmət edir”.

Gənc leytenantın ondan qisas almasının səbəbinə gəlincə, Elman Orucov belə deyir: “Mən 6 il reis olduğum dövrdə 1200 nəfər kursant buraxılıb. Bunların arasından 1 narazı qalının olması təbiidir. Mən onun gözümdə problem olduğunu nəzərə alaraq, belə qərar vermişdim. Tağıım komandiri olsaydı, ön xəttə düşmənlə üz-üzə qalmalı idi. Eynəyi - 3 idi. Dedim ki, get, terbiyəvi iş-

lə məşğul ol. O da razılaşdı. 4 ildən sonra bunu üreyində saxlayıb. Narazılığını da bildirmədi. Birdən-birə qisas alması mənə ağır və şübhəli gəldi. Mən onunla söhbət et-

dim. Dedim ki, niyə bu narazılığı mənə demirdin? Axı nə qədər uşağa kömək eləmişəm. Bu, istər işində, istərsə də xaricdə təhsil məsələsində olub”.

Elan:

Ləğv olunmuş Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsinin Tovuz rayon şöbəsi tərəfindən Hüseynov Heydər Səməd oğlunun adına verilmiş torpağa mülkiyyət hüququna dair JN-0282 sayılı, kodu 50300198 olan Dövlət Aktı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bu ildən Azərbaycan dövlətin aztəminatlı ailələrə dəstək mexanizmi olan ünvanlı sosial yardımın həcmində artım olacaq. Buna yardımın hesablanması üçün tətbiq edilən ehtiyac meyarının məbləğinin artırılması imkan verəcək. “Azərbaycan Respublikasında 2024-cü il üçün ehtiyac meyarının həddi haqqında” yeni qanuna əsasən, qeyd olunan sosial əhəmiyyətli göstərici 9,7 faiz artaraq 270 manat təşkil edəcək.

Mütəxəssislərə görə, ehtiyac həddinin artırılması nə qədər artırsanız, yoxsul ailələrin maddi dəstəyinə təsirindən danışarkən, əsas məsələdən çıxış etməliyə - yardımı gəliri illik ehtiyac həddinə çatmayan ailələr alır. Ona görə də bu ehtiyac meyarının yüksəldilməsi həm ödənişlərin artmasına, həm də ehtiyacı olanlara dövlət dəstəyinin əhatə dairəsinin genişlənməsinə səbəb olmalıdır.

Əgər ötən il 246 manat ehtiyac meyarı ilə 5 nəfərlik ailənin minimum gəliri 1230 manat hesab edilirdisə, bu il ehtiyac meyarı 270 manat olan belə bir ailə üçün minimum gəlir 1350 manata qədər artıb. Belə bir ailənin aylıq gəliri 800 manat olurdusa, ötən il onlara 430 manat əlavə sosial yardım ödənilib. Bu il isə aylıq ödənişlər 550 manata yüksələcək. Təbii ki, ailənin gəliri artmasa...

Adambaşına düşən orta gəliri ehtiyac meyarından az olan ailələr aztəminatlı hesab edilir. Bu baxımdan, ehtiyac meyarının növbəti artımı da əhalinin bu yardımla əhatə dairəsinin genişləndirilməsi üçün vacibdir.

Qanunvericiliyə əsasən, ünvanlı dövlət sosial yardımı - aztəminatlı ailələrə dövlət tərəfindən göstərilən pul yardımudur. Ehtiyac meyarı - əhalinin əsas sosial-demografik qrupları üzrə yaşayış minimumundan asılı olaraq ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi məqsədilə dövlət büdcəsi ilə birgə hər il üçün təsdiq olunan həddir.

ÜSY alan ailə qohumluq və ya qanunvericiliklə müəyyən olunmuş digər xüsusiyyətlərə görə bağlılığı olan, birgə yaşayan, ümumi ev təsərrüfatına malik şəxslər və yaxud tənha yaşayan şəxslər hesab olunur. Ailənin gəlirləri dedikdə, ailə üzvlərinin bütün növ gəlirləri, o cümlədən

Ünvanlı sosial yardımlar nə qədər artacaq?

Ekspert: “ÜSY mexanizminin təkmilləşdirilməsi bundan başlamalıdır”

ailə üzvlərinə bağışlanmış hədiyyələr, mülkiyyətdən, ailə üzvlərinə məxsus əmlakdan, şəxsi yardımçı təsərrüfatdan əldə olunan və yaxud əldə oluna biləcək pul və natural formada gəlirlərinin toplusudur. Ailənin orta aylıq gəliri ailənin illik gəlirinin 12 ayın hər birinə düşən hissəsidir. Aztəminatlı ailə orta aylıq gəlirləri hər bir ailə üzvü üçün ehtiyac meyarının məcmusundan aşağı olan ailə sayılır.

Qanunvericiliyə əsasən, Azərbaycan Respublikasının ərazisində yaşayan və müraciətdən əvvəlki son 12 (on iki) ay ərzində orta aylıq gəliri aşağıdakı səbəblərdən hər bir ailə üzvü üçün ehtiyac meyarının məcmusundan aşağı olan aztəminatlı ailələr ehtiyac meyarının məcmusu ilə orta aylıq gəlirinin arasındakı fərq məbləğində sosial yardım almaq hüququna malikdirlər: ailə üzvlərinin əmək qabiliyyətini itirməsi; ailənin əmək qabiliyyətli üzvlərinin orqanizmin funksiyalarının 81-100 faiz pozulmasına görə əlilliyi müəyyən edilmiş şəxsə, 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxsə və ya 8 yaşına çatmamış uşağa qulluq etməsi; ailənin əmək qabiliyyətli 23 yaşadək üzvlərinin əyani təhsil alması; ailənin əmək qabiliyyətli üzvlərinin “İşsizlikdən sığorta haqqında” Qanuna uyğun olaraq işsiz-

likdən sığorta ödənişi alma-sı; ailə üzvlərinin vəfat etməsi; ailə üzvlərinin məhkəmə tərəfindən itkin düşmüş və yaxud ölmüş hesab edilməsi; ailə üzvlərinin azadlıqdan məhrum edilməsi; ailə üzvlərinin olduğu yerin məlum olmaması.

Ünvanlı dövlət sosial yardımı almaq üçün ailəni təmsil edən yetkinlik yaşına çatmış və əmək qabiliyyətli şəxs (belə şəxs olmadıqda ailə üzvü olmayan qəyyum (himayəçi), patron (köməkçi) və ya vəkil edilmiş şəxs) sosial yardımın alınması üçün müraciət edə bilər. Müraciət etmək üçün ailə tərkibi haqqında arayış və ailə üzvlərinin razılığı əsasında notariusdan təmsilçilik ərizəsi əldə etmək lazımdır. Növbəti addım “Ünvanlı yardım” altsistemində (VEM-TAS-a) daxil olaraq məlumatları elektron formada doldurmaq və sonunda təsdiq etməkdir. VEM-TAS tərəfindən “Ərizə-bəyannamə”də qeyd edilmiş məlumatların “Elektron hökumət” portalı üzərindən müvafiq qurumların informasiya sistemləri və ehtiyatları ilə xüsusi proqram təminatı vasitəsilə uzlaşdırılaraq yoxlanılması həyata keçirilir. Eyni zamanda ailənin yaşadığı evə, təsərrüfatına baxış keçirilir, gəlirlərin məbləği yerində hesablanır. Bütün məlumatlara uyğun gələn ailələrə ÜSY təyin edilir.

minədək aztəminatlı ailələrin 275 minədək ailə üzvü ünvanlı dövlət sosial yardımını alıb”.

İqtisadçı-alim, Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramovun sözlərinə görə, ehtiyac meyarının artırılması ÜSY proqramı çərçivəsində yardım alan ailələrin gəlirlərində 10 faizə yaxın artım olacaq: “Çünki ehtiyac meyarının artması ailə üzvlərinin minimum hesab olunan gəlir məbləğini də artırır ki, bunun nəticəsində də ailə üzvlərinə hesablanan yardım da artır. Təqdirəlayiq haldır ki, son illərdə ünvanlı sosial yardım mexanizminin təkmilləşdirilməsi istiqamətində ciddi addımlar atılıb. Xüsusilə də elektronlaşdırma prosesində şəffaflığın təmin olunması baxımından çox vacib və əhəmiyyətlidir. Düşünürəm ki, təkmilləşdirmə prosesinin davam etdirilməsi, yardıma əlçatanlığın genişləndirilməsi çox vacibdir”.

Millət vəkili hesab edir ki, ünvanlı sosial yardım mexanizminin təkmilləşdirilməsi ilk növbədə ona əlçatanlığın artırılmasından başlamalıdır: “Bizim təklifimiz bundan ibarətdir ki, ünvanlı yardım üçün müraciət meyarlarına yenidən baxılmalıdır. Məsələn, ailənin istifadəsində avtomobilin olması, ailədə 2 işləyənin olması kimi maneələr aradan qaldırılmalıdır. Bu, proqramın əhatə dairəsinin genişlənməsinə, əhalinin daha geniş təbəqələrinin ondan bəhrələnməsinə şərait yaradır”.

İqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənova görə, ümumilikdə götürdükdə, son illərdə ünvanlı sosial yardımla bağlı bir sıra pozitiv dəyişikliklər qeydə alınıb: “Məsələn, 2023-cü ildən ehtiyac meyarının məbləğinin yaşayış minimumuna bərabərləşdirilməsi belə

addımlardandır. Ailələrin aldığı yardım onun ehtiyaclarını nə qədər qarşılayır, bu, konkret ailələrə bağlıdır. Mexanizmin daha da təkmilləşdirilməsinə gəlincə, düşünürəm ki, ilk növbədə metodologiyaya baxılmalıdır. Bildiyiniz kimi, Azərbaycanda yaşayış minimumu Nazirlər Kabinetinin təsdiqlədiyi minimum istehlak səbətinin tərkibinə əsasən hesablanır. Bu gün istehlak səbətinin strukturu həm kəmiyyət, həm də keyfiyyət baxımından qüsurludur, əhalinin minimum yaşayışını təmin edəcək göstəriciləri əhatə etmir. Bu problem ünvanlı yardım alan şəxslərin xərclərinin hesablanmasına, ailə üzvlərinin aldığı yardımın məbləğinə ciddi mənfi təsir göstərir. Düşünürəm ki, indiki halda bu istiqamətdə əsas addım iki indikator üzrə kəmiyyət və keyfiyyət dəyişikliyinə nail olunmasını hədəfləməlidir. Bunlardan birincisi inflyasiyanın daha adekvat hesablanmasıdır. Azərbaycanda inflyasiya 528 adda məhsul üzrə aparılır, halbuki onların bir xeyli hissəsi əhalinin çox cüzi bir təbəqəsi üçün əlçatandır. Orta statistik azərbaycanlı onlardan istifadə etmir, deməli, onların qiymətindəki dəyişikliyin ona aidiyyəti olmur. Orta və aşağı təbəqə insanları daha çox gündəlik məhsullardan istifadə edirlər və bu məhsulların qiyməti adətən daha yüksək sürətlə bəhələşir. Məsələn, 2023-cü il üçün ölkədə ümumi inflyasiya 8,8 faiz olub. Bunu aşağı və orta gəlirli insanlar daha yüksək həddə hiss edirlər. Çünki əhalinin daha az istifadə etdiyi məhsulların bahalaşma həddi aşağı, kütləvi istehlak olunan məhsulların isə yüksəkdir. Amma orta göstərici hesablananda ikisinin qiyməti əsasında orta rəqəm çıxarılır. Nəticədə əhalinin geniş kütlələrinin hiss etdiyindən daha aşağı bir inflyasiya göstəricisi meydana çıxır. Buna görə də minimum istehlak səbətinin tərkibi, həmçinin səbətdəki minimum ərzaq normaları dəyişdirilməlidir. İndiki normalar bir şəxsin minimum səviyyədə belə qidalanması üçün yetərli deyil”.

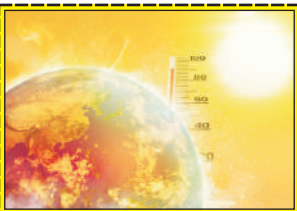
□ **Dünya SAKİT,**
“Yeni Müsavat”

MUSAVAT

Son səhifə

N 23 (8396) 7 fevral 2024

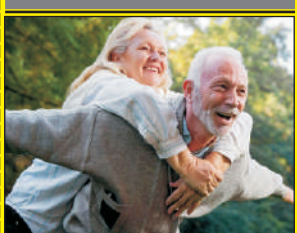

Yer kürəsində temperaturun nə qədər artdığı belli oldu

Avstraliya və ABS okeanoloqları qədim dəniz süngərlərinin tədqiqi nəticəsində ilk kimyavi sübut əldə ediblər. Onlar təsdiq ediblər ki, 1860-cı illərin ortalarından bəri Yer kürəsində orta temperatur 1,7 dərəcə Selsi artıb. Bu, BMT ekspertlərinin hazırkı hesablamalarından nəzərə-carpacaq dərəcədə yüksəkdir.

Alimlərin kəşfi "Nature Climate Change" jurnalında dərc olunub. Jurnalın mətbuat xidmətinə məlumat verən Qərbi Avstraliya Universitetinin (Krouli) professoru Malkolm Makkalok bildirib ki, alimlər Karib dənizinin dibində dayaz ərazilərdə rast gəlinən "Ceratoporella nicholsoni" növünün uzunömürlü süngərlərinin əhəngli qabıqlarını tədqiq edərkən bu qənaətə gəliblər.

Bildirilir ki, alimlər Puerto-Riko və Santa-Kruz adalarının sahillərində qədim və nisbətən müasir süngər nümunələrini toplayıb, onların yaşını təyin ediblər və əhəngli qabıqlarının müxtəlif təbəqələrində stronsiumun nisbətini ölçüblər. Bu, Karib dənizində temperaturun 1700-cü ildən 2020-ci ilə qədər necə dəyişdiyini öyrənməyə, eyni zamanda Yer kürəsində orta temperaturu müəyyən etməyə imkan verib.

100 yaşdan çox ömür sürən sardiniyalıların sirri budur

Sardiniya adası dünyada insanların yüz ildən çox yaşadığı nadir yerlərdən biridir. Adada yaşayan bu enerjili yaşlı insanların uzunömürlülüyündə yedikləri mühüm rol oynayır. Ancaq bu cür sağlam qidalanmaq üçün İtaliyada yaşamağa ehtiyac yoxdur. Sardinialılar kimi uzun yaşamağın sirləri bunlardır: Daha az ot, daha çox tərəvəz yemək.

Qidalarınızın bir qismini özünüzdə yetişdirmək. Daha az yemək. Daha çox hərəkət etmək.

Afrikada kakao qıtlığı şokolad böhranına səbəb ola bilər

Yanvar ayında birjələrdə kakao paxlasının qiyməti tarixi maksimuma çatıb. 2023-cü ilin əvvəli ilə müqayisədə fərsəslər 60-70% bahalaşıb. Dünya birjələrində kakao paxlasının qiymətinin rekord dərəcədə artması tünd şokolad qıtlığı yarada bilər. İstehsalçılar şokolad məhsullarının qiymətlərinin 60-70% arta biləcəyi barədə xəbərdarlıq edirlər. Bu, Afrika ölkələrində iqlim dəyişikliyi fonunda məhsul azlığı səbəbindən xammalın qiymətinin kəskin artması ilə bağlıdır.

Mənfəəti qorumaq üçün ha ucuz yağlarla əvəz etmək istehsalçılar kakao yağını da -

lər. Qeyd olunub ki, şokoladın tərkibindəki kakaonun faizini də azaltmaq mümkündür.

İşlərimizi hansı saatlarda görsək, daha faydalı olarıq?

Zəngli saatın qurulması üçün ən optimal vaxt 7:22-dir. Çünki 5:22 ilə 7:21 arasında yuxudan duranlar, bundan gec oyananlara nisbətən daha yüksək kortizol (stress hormonu) səviyyəsinə malikdirlər. Bu barədə Britaniyanın Vestminster Universitetinin alimlərinin apardıqları araşdırmadan məlum olub.

Tədqiqat gün ərzində mütləq yerinə yetirilən işlər üçün vaxtın seçilməsinə, həmçinin bunun nə üçün vacib olduğuna aiddir. Məsələn, bildirilir ki, dişlər səhər yeməyindən əvvəl fırçalanmalıdır, çünki sonra ortalarsa diş minasının aşınmasına səbəb olur.

"Səhər yeməyini səhər 8-dən əvvəl etmək məsləhətdir. Vacib qərarlar üçün isə ən yaxşı vaxt səhər 11-dən 12-yə qədərdir, çünki bu zaman insanın idrak qabiliyyəti pik həddə olur. Mürgülemək üçün ideal vaxt günortadan axşam 4-ə qədər olan vaxtdır", - deyərək araşdırmada bildirilir. Alimlər qəhvəni səhər saat 9-dan günorta 14-ə qədər içməyi məsləhət görür. Elm adamlarının sözlərinə görə, mehz həmin saatlarda içki yuxunu pozmadan enerji ilə təmin edir.

Bunları bilirsinizmi?

- * Flamingoları yalnız başaşağı vəziyyətdə qidalandırmamaq olar.
- * Çəkcə başlı köpəkbalığının baxış bucağı 360 dərəcədir.
- * Pişiyiniz çox yatsa belə, ən yuxulu pişiyin aslan olduğuna əmin ola bilərsiniz.
- * Şirlər gündə 16-20 saat yatırlar.
- * Buqələmun dili öz bədən uzunluğu qədər böyüyə bilər.
- * Pələnglərin zolaqları barmaq izlərinə bənzəyir və onları bir-birindən fərqləndirir.
- * Atlar üz ifadələrindən istifadə edərək bir-biri ilə ünsiyyət qururlar.
- * Bir tısbağanın ən uzun səyahəti 647 gün çəkdi.
- * Yaquar dişləməsi ilə zirehli sürünənlərin qabıqlarını asanlıqla dəşə bilər.
- * Ev milçəkləri F notunda vızıldaıyır.
- * Həşəratların nə qədər kiçik olduğuna görə narahat olmayın: yer üzündəki heyvanların 80%-i böcəklərdir.
- * Zebəralar ağ zolaqlı qara heyvanlardır.
- * Qarısqalar yatmır.
- * Böyük ağ köpəkbalığı 100 litr suda bir damla qan qoxusunu hiss edə bilər.
- * Bəzi ilan növləri 2 ilə qədər ac qala bilər.
- * Dişi pinqvin balasını itirdikdə, başqa bir pinqvinin cücəsini oğurlamağa cəhd edə bilər.
- * Köpəkbalığı gözlərini qırpmır.
- * Delfinlər bir gözüz açıq yatırlar.
- * Dəvəquşunun sürəti saatda 70 km-ə çatır.
- * Bir ilbiz 4575 ildə dünyanı dolaşa bilər.
- * Dəvəquşların gözləri beyinlərindən daha böyükdür.

Kosmosda xərçəngin dərmanı tapıldı

Kaliforniya alimləri Beynəlxalq Kosmik Stansiyada (BKS) gözlənilməz kəşf ediblər. Yerdəki tədqiqatların məhdudiyyətlərindən məysus olan elm adamları araşdırmalarını kosmosda davam etdirmək qərarına gəliblər və xərçəngə qarşı mümkün vasitə aşkar ediblər. Hüceyrələrin əhəmiyyətli stressə məruz qaldığı və daha sürətli qocaldığı mikrogravitasiya şəraitində tədqiqatçılar xərçəngin inkişafını və müalicə təsirlərini Yerdəkindən daha sürətli şəkildə müşahidə edə biliblər.

Tədqiqat qrupuna rəhbərlik edən doktor Katriona Ceymison bildirib ki, son kosmik sınaqlar zamanı yeni eksperimental dərman - "Rebeksini" bədxassəli zülalların əmələ gəlməsinin qarşısını alıb və daha yüksək effektivliyini göstərmişdir.

Alim və onun komandası ilin sonuna qədər Yerdə "Rebeksini" klinik sınaqlarına başlamağa ümid edirlər. Beləliklə, kosmosda aparılan tədqiqatlar xərçənglə mübarizədə yeni perspektivlər açıq, dərmanların sürətli sınaqdan keçirilməsi və inkişafının mümkünlüyünü nümayiş etdirir ki, bu da bu xəstəliyin yeni müalicə vasitələrinin yaradılmasına səbəb ola bilər.

Xərçəng xəstəliyinin irsi növləri açıqlanıb

Rusiyanın tanınmış onkoloqu Yuliya Şubina xərçəng xəstəliyinin irsi növlərini açıqlayıb. Həkimin sözlərinə görə, xərçəng yalnız bədxassəli şişlərin bir növü deyil. O qeyd edib ki, xəstəliyin bəzi növləri valideynlərdən də uşaqlara ötürülə bilər. "Məsələn, döş, yumurtalıq, medullar xərçəng və bağırsaq xərçəngi xəstəliyinin bəzi növləri buna aiddir", - onkoloq deyib.

Həkim profilaktiki tədbir olaraq anaları və ya nənələri adları qeyd edilən onkoloji xəstəlik növlərinə tutulmuş qadınlara yumurtalıq və döş xərçəngi inkişafının genetik riski üçün analiz verməyi tövsiyə edib. Onun sözlərinə görə, qalxana bənzər vəzi xərçəngi kalsitonin hormonunun analizi ilə üzə çıxır və kolonoskopiya müntəzəm keçdikdə potensial bağırsaq patologiyasını aşkarlamağa kömək edəcək.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500